

BİLANÇO

TÜRMÖB AYLIK YAYIN ORGANI • SAYI : 112 • ŞUBAT 2006

3.50 YTL

- *Katma Değer Vergisi iade sistemleri*
- *Enerji kaynakları ve Türkiye'nin durumu*
- *Türkiye'de doğalgaz stokunun önemi*
- *Dış ticaret açığı büyüyor*
- *Altın fiyatları nereye?*

Ekonomik Rapor

Sahibi

Mehmet TİMUR

Genel Yayın Yönetmeni

Nail SANLI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Ali Ekber DOĞANOĞLU

Yayın Kurulu

Nail SANLI

Ali E. DOĞANOĞLU

Ahmet FETTAHOĞLU

Yıldız ÖZTÜRK

TÜRMOB

Basın Yayın Dağıtım İşletmesi
tarafından yayınlanmaktadır

Yayın Türü : Yaygın süreli

Adres

Gençlik Caddesi No:107

06570 Anıttepe - ANKARA

Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat)

Fax: (0.312) 232 50 73

http: www.turmob.org.tr

e-mail:alid@turmob.org.tr

Baskı

Fersa Matbaası

(0.312) 278 43 56

Dergide yayınlanan yazıların yayın hakkı

Bilanço Dergisi'ne aittir.

Kaynak gösterilmeden bir bölümü veya
tamamı alıntı yapılamaz

TÜRMOB raporları

Mesleğimizi çok yakından ilgilendiren iki konu hakkında TÜRMOB olarak iki ayrı rapor yayınladık. Türk Ticaret Kanunu, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin ilgili komisyonlarında görüşülüyor. Tasarı hakkında görüş ve önerilerimizi içeren raporu kitap haline getirerek ilgili çevrelere sunduk. Meslek mensuplarımızın tasarıya ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere bir süredir çalışmalar yapıyorduk. Gerek meslek mensuplarımızdan, gerekse odalarımızdan gelen görüşleri büyük bir titizlikle değerlendirdik. Bu görüş ve öneriler raporumuza temel teşkil etti.

Bir diğer raporumuzu ise "Vergi Kanunlarının Yeniden Yazımı İçin İlkeler ve Değişiklik Önerileri" oluşturdu. Raporumuzu yine katılımcı bir şekilde meslek camiamızdan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda hazırladık. Raporumuzda, Vergi Usul Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ve Damga Vergisi Kanununa ilişkin önerilerimiz yer almaktadır. Ayrıca vergi kanunlarının temel ilkeleri de bu çalışmamızda yer aldı.

Bu düzenlemeler yapılırken, biz uygulamacıların görüş ve önerilerinin düzenlemelerde yer alması uygulamanın başarısı açısından büyük önem taşıyor. Uygulamada çıkan sorunları en iyi bizler biliyoruz ve masanın iki tarafı ile iletişimi, bağlantıyı bizler kuruyoruz. Yasa koyucunun bu önerileri dikkate alarak düzenlemeleri yapması, ülkemize, ekonomimize katkı sağlayacaktır Uygulamanın sağlıklı ve sorunsuz olmasının da önünü açacaktır

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağınızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik. Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI

Genel Sekreter

Katma Değer Vergisi İade Sistemleri

Katma Değer Vergisi (KDV) halen dünyanın değişik gelişmişlik düzeylerinde bulunan yaklaşık 130 ülkesinde vergi sisteminin temel bir yapıtaşını oluşturuyor ve dünyada toplam vergi gelirlerinin yaklaşık yüzde 25'ini sağlıyor. Başta ihracat olmak üzere bazı sektörlerde, mükelleflerce, ödenen KDV tutarının gelir idaresi adına tahsil ettikleri KDV tutarından büyük olması, “KDV İadesi” sistemini zorunlu kılıyor. Ancak KDV iadesi sistemi vergi idaresi alanında karmaşık bir takım önlemler alınmasını gerekli kılıyor ve bu durum bir tarafta önemli sorunların ortaya çıkmasına neden olurken öte yanda KDV sisteminin uygulama etkinliğini de azaltabiliyor.

Uluslararası Para Fonu (IMF) uzmanları Graham Harrison ve Russell Krelove tarafından yapılan ve adı geçen kuruluş tarafından 2005 yılı Kasım ayında yayınlanmış olan ‘çalışma tebliği’, 36 ülkeden alınan gözlem sonuçları ışığında KDV sisteminin en sorunlu alanını oluşturan KDV iadesi konusunu inceliyor ve çözümler öneriyor.

IMF Mali İşler Bölümünce yürütülen gözlem çalışmasında Katılımcı ülkelerden; (1) uygulanmakta olan KDV sisteminin genel özellikleri; (2) KDV iade sisteminin ayrıntılı özellikleri; (3) vergi denetimleri

sisteminin ve iade alanında karşılaşılan vergi yolsuzluğu vakalarının tanımlanması; (4) sistemin geliştirilmesi alanındaki önerileri de içerecek şekilde KDV iade sisteminin verimlilik ve etkinliğini arttırmaya yönelik değerlendirme ve önerileri talep edilmiştir. Çalışma ile ilgili gözlem çalışmasına aralarında Türkiye’nin bulunmadığı 36 ülke olumlu yaklaşarak, gerekli bilgileri temin etmişlerdir. Aşağıda, bu çalışma tebliğinde yer verilen uluslararası düzeydeki bulgular ile çözüm önerileri özetlenmektedir:

KDV iadesi sisteminin temelinde bazı işletmelerin satış hasılatları

üzerinden tahsil ettikleri KDV tutarının daha üstünde bir tutarı, satın almaları esnasında ödemiş olmaları yatmaktadır. Bu durum özellikle ihracatçılar ile cari satış hacimlerine göre, örneğin işe yeni başlayan girişimciler gibi, satın alma tutarları yüksek olan firmalar için sözkonusudur. Vergi iadelerinin tutarı yüksek rakamlara ulaşabilmektedir. Birçok ülkede KDV iade tutarı gayrisafi KDV hasılatının yüzde 40’ını aşmaktadır. IMF’nin araştırmasına konu olan ülkelerin yüzde 40’ı gayrisafi KDV hasılatlarının üçte birini yada daha fazlasını iade etmektedirler.

Teorik olarak KDV iadelerinin, vergi idaresince iadeye hak kazanıldığını gösteren belgelerin alınması takiben süratle ödenmesi gerekir. Bu durum ödemelerin, iade talebinin alınmasından itibaren genelde dört haftalık bir süre içinde yapılageldiği gelişmiş ülkeler için geçerlidir. Ancak vergi idaresi ile sorumlu kurumların fazlaca gelişmemiş olduğu gelişmekte veya geçiş halindeki ekonomilerde durum farklıdır ve söz konusu kurumlar iade taleplerinin onaylanması için uzun zaman ve yoğun emek gerektiren süreçleri gerekli görmekte, bu durum bazen ödemelerin yapılmasını aylarca geciktirebilmekte, iade talepleri işlemlerinin tıkanmasına yol açabilmekte ve iadeye hak kazanmış olan firmaların ciddi yakınlıklarına ve işletme sermayesi kayıplarına yol açabilmektedir. Buna karşılık, etkin ve verimli bir vergi idaresi sistemine sahip ülkelerde, vergi iadelerine ilişkin yolsuzluk teşebbüsleri, risk yönetimi prensiplerine dayalı genel KDV uyum stratejisinin bir parçası gibi değerlendirilmekte ve iade ödemeleri öncesi yapılan doğrulama araştırmaları sadece yüksek risk taşıdığı izlenimi edinilen vakalarla sınırlandırılmaktadır. Hükümet bütçesinin sıkışık olduğu veya kamu gelir hedeflerine ulaşılmasında sıkıntı ile karşılaşıldığı durumlarda da KDV iade ödemeleri gecikebilmektedir.

Hak edilmiş olan vergi iade taleplerinin vergi idaresi yetkililerince

red edilmesi, karşılanmaması durumunda ise Katma Değer Vergisinin niteliği tamamiyle değişmekte ve nihai tüketim üzerine konulan bir vergi olmaktan çıkıp bir üretim, istihsal vergisine dönüşmektedir. Bu durumun önüne geçilebilmesi için, KDV alanında politikaları belirleyen uzmanlar KDV mükellefleri için zorunlu kılınmış olan ödeme takvimlerinin, vergi iadesi ödemesinde bulunan vergi idaresi yetkilileri için de geçerli kılınmasını önermektedirler. Nitekim sırf bu nedenle IMF araştırmasına katılan ülkelerin yüzde 90'ı uygulamaya konulan yasal düzenlemelerle, kendi vergi idarelerinin, iade ödemelerini belirli bir süre içinde, genellikle 30 gün, yapma zorunluluğu ile karşı karşıya bırakıldıklarını bildirmişlerdir.

Hatta bazı ülkeler daha da ileriye gitmekte (gözlem konusu ülkelerin yaklaşık yüzde 40'ı), mükellefe derhal ödenmeyen vergi iadelerinin hükümete açılmış bir kredi gibi değerlendirilerek, gerekli yasal düzenlemeler ile, gerçekten geç yapılmış iade ödemeleri üzerine faiz tahakkuk ettirilmesini sağlamaktadırlar. Ancak konunun uzmanları, gecikmeden yapılan iade ödemelerinden istifade etme niyetini taşıyan yolsuzluk heveslilerine karşı sistemde gerekli güvenlik önlemlerinin alınmış olması ihtiyacına da dikkat çekmektedirler. Bu yolsuzluktan caydırıcı önlemler vergi idaresi yetkililerine denetim ve evrak

doğrulama tespitleri yapma yetkisiyle, iade talebinde bulunanlardan teminat mektubu veya banka garantisi istenmesine kadar değişik şekilleri kapsayabilmektedir. Araştırmaya katılan ülkelerin yüzde 60'ı kadarında, vergi iade taleplerinin sayısını azaltmaya yönelik olarak, ihracatçılar dışındaki mükelleflerden, iade taleplerini belirli sürelerle biriktirip o şekilde başvuruda bulunmaları istenebilmektedir.

Gerek vergi iade taleplerinin sayısını düşürmek gerek mükelleflerin işletme sermayesi konusunda gereksiz sıkıntıya düşmelerini önlemek üzere ülkelerce değişik yaklaşımlar sergilenmektedir. Fransa ve İrlanda gibi bazı Avrupa Birliği ülkeleri ile Kuzey Afrika ve Asya'daki bazı ülkeler ihracatçılara yapılan mal ve hizmet teslimlerinde sıfır oranlı vergi (KDV muafiyeti) uygulamasına giderken, diğer bazı ülkeler de, mükelleflerce ithal edilen sermaye malları ile ilgili olarak özel düzenlemeler getirmişlerdir. Bu tür düzenlemeler çekici gözükse de, vergi idaresini daha karmaşık hale getirdikleri ve vergi hasılat hedeflerini olumsuz yönde etkiledikleri gerçeği inkar edilemez.

IMF uzmanları tarafından KDV iade sistemleri alanında yapılan ve 36 ülkeyi kapsayan araştırma çalışması sonucunda başlıcaları aşağıda sıralanan saptamalar yapılmıştır:

- KDV iade tutarları hem mutlak rakam olarak hem gayri safi

**Aşağıdaki Tabloda gelişmiş ekonomiler, geçiş halindeki ve yeni yükselen ekonomilerle diğer ülkelerde KDV iade durumu verilmektedir:
(Gayrisafi KDV hasılatının yüzdesi olarak)***

Gelişmiş Ekonomiler		Geçiş Ekonomileri		Yeni Yükselen Ekonomiler		Diğerleri	
Kanada	50.3	Bulgaristan	21.5	Şili	28.8	Cezayir	24.3
Fransa	21.2	Macaristan	48.2	Kolombiya	4.1	Bolivya	10.4
İrlanda	24.9	Litvanya	49.1	Endonezya	12.4	Kamboçya	2.8
Hollanda	50.0	Romanya	24.7	Meksika	32.1	Kamerun	8.8
Yeni Zelanda	35.5	Rusya	44.6	Fas	5.1	El Salvador	9.6
İsveç	48.6	Slovak Cumh.	53.9	Peru	19.8	Kenya	7.2
İngiltere	40.9	Ukrayna	24.1	Güney Afrika Cu.	39.5	Mozambik	2.7

* 1998-2001 yıllarını kapsayan dört yıllık dönem iade ortalaması

KDV hasılatının bir yüzdesi olarak önemli düzeylere çıkabilmektedir.

- İade düzeyleri bölgeden bölgeye önemli salınım gösterebilmektedir.
- İade düzeyleri gelişmiş ekonomiler ile yeni yükselen ekonomilerde görece olarak yüksektir.
- Bölgeler itibarıyla, benzer KDV vergi sistemlerine ve ekonomik koşullara sahip ülkelerde iade düzeyleri büyük ölçüde birbirleriyle uyumlu düzeydedir.
- Ülkelerde zaman içerisinde iade talepleri alanında, iade düzeylerinin yıllar itibarıyla giderek görece olarak sabit bir yapıya oturduğu bir kalıp oluşumu eğilimi gözlemlenmektedir:
- Beklenildiği cihetle, iade taleplerinde ihracatçılar hakim durumdadırlar.
- Birçok ülkede vergi iadelerinin ödenmesinde yasal zaman sınırlamaları bulunsa da, bu sınırlamalara vergi idaresi yetkililerince uyulmamaktadır.
- Gözleme tabi tutulmuş olan ülkelerin yarısından çoğunda KDV Yasaları, geç yapılan iade ödemeleri için mükellef lehine bir faiz tahakkuku öngörmektedir.
- Söz konusu ülkelerin hepsi de KDV iadesi sisteminin istismar edildiği, sağlanan olanağın kötüye kullanılması durumu ile karşılaşıldığı şeklinde beyanda bulunmuşlar, ancak bu ülkelerin çoğu bu hususla ilişkili gelir kaybının tahmin edilmesi konusunda güçlüklerle karşılaşmışlardır.
- Hernekadar KDV iadesi sisteminin istismar edilmesi nitelik itibarıyla bir ülkeden diğerine

benzerlik taşıyorsa da, bu eylemin icra edildiği ortam ve buna karşı alınan önleyici önlemler ülkeler arasında değişiklik göstermektedir.

- KDV iade sisteminin kötüye kullanımı, istismarı KDV ile ilgili yolsuzlukların sadece bir bileşenini oluşturmaktadır. Vergi idarelerinin önemli bir bölümü denetim faaliyeti alanındaki olanaklarını özellikle KDV iadeleri alanında kullanmakta, KDV yolsuzluğu ve kaçırılması alanına gerekli dikkati sarf etmemektedirler.

KDV iadeleri ile ilgili olarak IMF uzmanları Graham Harrison ve Russell Krelove tarafından yürütülen ve Kasım 2005 ayında yayınlanmış olan ‘çalışma tebliği’nde yer verilen diğer önemli bulgu ve önerilere bir sonraki Bilanço’da yer vereceğiz.

Enerji kaynakları ve Türkiye'nin durumu

Ham petrolün varil fiyatının 70 dolara dayandığı yetmiyormuş gibi Ukrayna'nın düşük fiyatla aldığı doğal gazın bedelini ödemekte özen göstermemesi ve Batı Avrupa ülkelerine sevk edilen doğal gazın bir bölümünü haksız şekilde kullanıma kalkışması üzerine Rusya'nın bu ülkeye ve dolayısıyla zorunlu olarak İtalya ve Fransa gibi ülkelere sevk ettiği gazın miktarını azaltması ve boru hatlarına yapılan sabotaj sonucu Gürcistan ve Ermenistan'ın bu kış ortasında doğal gazsız kalışı tüm dünyada gözlerin enerji tedarik güvencesi sorununa çevrilmesine neden oldu. Şüphesiz İran'dan Türkiye'ye sevk edilen doğal gazın miktarının taahhüt edilen miktarın yaklaşık üçte birine düşmesi konuyu Türkiye açısından daha dramatik bir noktaya taşımış bulunuyor.

Esasında enerji tedarik güvencesi üzerinde doğalaşan kara bulutlar yurtdışında sayılanlarla da bitmiyor Atom teknolojisi geliştirme konusunda batı dünyası ile İran arasında giderek daha da gerilen ilişkilerin bu ülkeyi petrol ihracatını kısmaya yöneltme riski ve dünyanın altıncı büyük petrol ihracatçısı olan Nijerya'da hükümetin başkaldıran asi grupların bu ülkenin petrol yatakları üzerindeki hakimiyeti, zaten yedek üretim kapasitesinin kalmamış olduğu

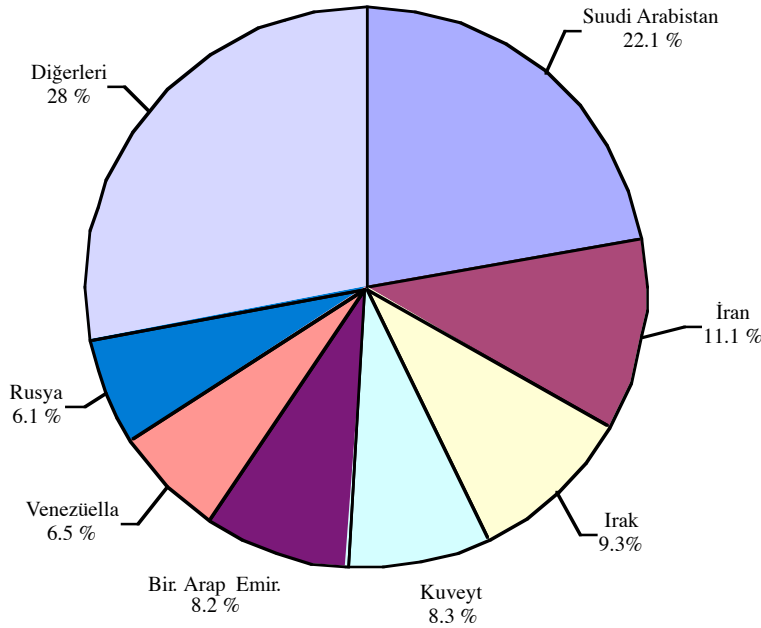
ham petrol tedariki üzerinde çok ciddi birer tehdit oluşturan diğer unsurları oluşturuyor.

Küresel petrol arzı giderek daha güç ve pahalı hale geliyor. Yeni petrol yatakları keşfinin azalan rezervleri ikame oranı her geçen gün düşüyor. Günümüzde halen keşfedilen yeni bir varil petrole karşılık iki varil petrol tüketiliyor. Bu durumu daha da kötüleştirecek şekilde global enerji talebi, ABD'nin canlı iç tüketime dayalı ekonomik büyümesi ve göçmen bir büyüme seğileyen Çin

ve Hindistan'ın hızla genişleyen üretim hacmi nedeniyle çok hızlı bir artış gösteriyor. Bunun yanı sıra Amerika'da Ağustos-Kasım döneminde sıklaşan kasırgaların petrol üretimini olumsuz yönde etkilemesi ve kışları enerjiye olan talebin artması petrol arz-talebi üzerinde etkili olan diğer faktörler olarak başı çekiyorlar.

Uluslararası ilişkilerde petrolün bir silah olarak kullanılması yeni bir olay değil. 1973-74 yıllarında uygulamaya konulan petrol ambargosunda güçlü konumdaki

Saptanmış Küresel Petrol Rezervinin Dağılımı

Kalan Rezervlerin Kaç Yıl Dayanacağı*

Irak	100 yıldan fazla
Kuveyt	100 yıldan fazla
Birleşik Arap Emirlikleri	100 yıldan fazla
İran	88.7
Kazakistan	83.6
Venezüella	70.8
Suudi Arabistan	67.8
Libya	66.5
Nijerya	38.4
Rusya	21.3
ABD	11.1

* Petrol istihsalinin bugünkü düzeyinde sürmesi halinde

Arap petrol üreticileri arzı kısıtlayarak sorunu daha da karmaşık hale getirmişler ve küresel bir resesyona ortam hazırlamışlardı. 1990 yılında ise Saddam'ın Kuveyt'i işgal etmesi üzerine bu defa güçlü konumda olan tüketici-

ler Irak'ın bu ülke topraklarından çıkması için iki ülkeden aldıkları petrol miktarını günde 5 milyon varil azaltmışlardı.

Halen petrolün varil fiyatı 70 dolara yakın seyrediyor ve 1999 yılındaki fiyatının nominal olarak

beş katından daha yüksek düzeyde bulunuyor, doğal gaz fiyatları ise rekor düzeyde. Ve 80'li yılların başından buyana hemen ilk kez bu piyasada egemenlik üreticilere geçiyor. Petrol rezervleri bu kadar azalmışken ve petrole olan talep hızla büyürken bundan böyle fiyatlandırma kararlarının üreticilerce verileceğini beklemek pek yanlış olmayacaktır. Zira artık bu sektörde piyasa koşulları tümüyle değişmiş durumda. Bu güne kadar tüm dünya, petrol fiyatlarında olağandışı bir sıçrama olması halinde Suudi Arabistan'ın günde birkaç milyon varillik yedek üretim kapasitesinin devreye alınmasına güveniyordu. Nitekim Birinci körfez savaşında ve 2003 yılında Venezüella'da petrol sektörü çalışanlarının ABD'nin desteğiyle Başkan Chavez'e karşı uygulamaya koyduğu yaygın grev hareketinde bu yedek kapasite, piyasalarda sükuneti idame ettirmişti. Ama ne yazık ki artık böyle bir şans bulunmuyor ve petrol piyasası çok hassas bir denge üzerinde yürüyor. Üretim üzerinde en ufak bir tehdit olasılığı belirdiğinde bu durum hemen fiyatlara yansıyor.

Enerji kaynakları tedarik güvenesi ve fiyatlandırması sorunu bu alanda önemli ölçüde dışa bağımlı durumda bulunan ülkemiz için de kritik bir önem taşıyor. Bu sorunun ünlü yatırım danışmanlığı kuruluşu Morgan Stanley tarafın-

dan geçtiğimiz Ocak ayının 18 ve 24'ünde yayınlanmış olan "Global Economic Forum" larda da kapsamlı bir şekilde ele alınmış bulunuyor. Forumda Serhan Çevik imzasıyla yer verilen görüşler aşağıda ana çizgileri ile özetlenmektedir:

Türkiye'nin birim üretim başına petrol ve doğal gaz tüketimi son 15 yıllık dönemde yüzde 33.5 oranında yükselmiş ve son dört yıllık dönemde petrol fiyatlarının reel bazda iki mislinden fazla artmış olması nedeniyle Türkiye'nin fosil yakıt ithalat bedeli, onu petrole en bağımlı ülkelerden biri konumuna sokacak şekilde GSYİH'sının yüzde 6.2'sine tırmanmıştır. İthal petrole olan bağımlılığın artması, ekonominin petrol fiyatlarındaki dalgalanmalara ve jeopolitik arz salınımlarına olan duyarlılığını yükseltirken, üretim artışını sınırlandırmış, dezenflasyon sürecini yavaşlatmış ve cari açığın daha da genişlemesi sonucunu doğurmuştur. Bu alanda köklü önlemler alınmaması durumunda işlerin daha kötü noktaya taşınması kaçınılmaz olacaktır. Türkiye'nin toplam doğal

gaz ithalatının yüzde 65'ini sadece Rusya'dan ve petrol ithalatının yüzde 95'ini komşu altı ülkeden yapıyor olması stratejik bir risk oluşturmaktadır.

Türkiye etkin ve süratli bir biçimde petrol ve doğal gaz tedarik kaynaklarını çeşitlendirmeli, depolama olanaklarını geliştirmeli ve enerji tasarruf ve verimliliğini artırıcı önlemleri devreye sokmalıdır. Bu kapsamda kütle taşımacılığı ve düşük yakıt tüketen otomobiller çeşitli teşvik unsurları ile özendirilmelidir. Bol su kaynaklarına sahip olan Türkiye'de toplam elektrik enerjisi üretiminin sadece yüzde 25'3'ü hidrolik jeneratörlerle üretilirken, kalan yüzde 74.6'sı petrol, doğal gaz ve kömür gibi fosil yakıtlarla elde edilmektedir. Dolayısıyla başta hidrolik kaynaklar olmak üzere, rüzgar gücü ve güneş enerjisi gibi hem yenilenebilir hem çevre dostu alternatif enerji kaynaklarına daha fazla ağırlık verilmelidir. Diğer taraftan artık ekonomik açıdan elverişli hale gelen biyoyakıt üretimi ülkede tarımsal kesimde varolan bazı sorunların çözümüne de katkıda bulunabilir.

Ancak rüzgar, güneş enerjisi ve biyoyakıt soruna köklü bir çözüm getirmekten uzak kalacaktır. Teknolojik ilerlemeler nükleer enerji üretim tesislerinin tesis maliyetini ve atık miktarını önemli ölçüde düşürmüş ve işletim güvenliğini arttırmıştır. Halen toplam ulusal elektrik enerjisi üretiminin Fransa yüzde 75'ini, Belçika yüzde 55'ini ve İsveç yüzde 50'sini nükleer santrallerde gerçekleştirmektedir. Dolayısıyla Türkiye'nin de stratejik enerji planlamasında nükleer güç üretim ağını mütalaa etmesi, enerji kaynaklarını çeşitlendirecek ve arz kısıtlı malarına ve fiyat dalgalanmalarına olan duyarlılığını azaltacaktır. Gerçekten Morgan Stanley tarafından vurgulandığı gibi, petrol ve türevleri ile doğal gaz fiyatlarının hızlı bir yükseliş süreci içersine girdiği yakın geçmiş dönemde ülkemizce sözkonusu enerji girdileri ithalatı için yapılan ödemelerin ciddi bir artış gösterdiği ve giderek kaygı verici boyutlara yükselen dış ticaret açığı ile cari açığın oluşmasına önemli bir katkıda bulunduğu gözlemlenmektedir.

Enerji Girdileri İthalat Tutarı (Milyon Dolar)

Girdi Türü	Yıl					Ocak-Ekim	
	2000	2001	2002	2003	2004	2004	2005
Hampetrol ve Doğalgaz	6 196.1	6 076.4	6 193.4	7 765.7	9 365.8	7 494.7	11 331.0
Kok Kömürü, Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri	2 587.1	1 798.7	2 191.3	2 832.7	3 796.8	2 913.5	4 353.1

Türkiye'de doğalgaz stokunun önemi

Yıllık ortalama yüzde 24 artan Türkiye'nin doğalgaz ihtiyacı, yaşanan gelişmelerle enerji politikasının yeniden tartışılması gerektiğini ortaya koydu. Dünya Bankası'nın Gaz Sektörü Kalkınma Projesi çerçevesinde 325 milyar dolarlık kredisi, yeraltına doğalgaz depolama tesisi ve iki kilit kompresör istasyonunun kurulmasını finanse edecek. Tuz Gölü altına kurulacak bu depolama tesisi bile Türkiye için yeterli olmayacak.

Rusya'nın fiyat anlaşmazlığı nedeniyle Ukrayna'ya gaz pompalamayı kesmesi ile Rusya ve Ukrayna arasında yaşanan doğalgaz krizi bölgede enerji güvencesinin öneminin altını çizdi. Türkiye Rusya'dan doğal gaz satın alan önemli bir ülke olmasına rağmen yaşanan krizin Türkiye'ye doğru bir etkisi olmamıştı. Ancak son günlerde Rusya'dan ve İran'dan doğalgaz sevkıyatında yaşanan düşüşler ile Cezayir'in kötü hava koşulları nedeniyle durdurduğu sıkılaştırılmış doğalgaz sevkıyatı Türkiye'yi çok zor durumda bıraktı. Yaşanan tüm bu olumsuz-

luklar ulusal acil durum planlarının önemini bir kez daha ortaya koydu.

Şu anda Türkiye'nin hiçbir doğal gaz stoku bulunmamakta.

Fakat Dünya Bankası'nın Gaz Sektörü Kalkınma Projesi çerçevesinde 325 milyar dolarlık kredisi, yeraltına doğalgaz depolama tesisi ve iki kilit kompresör istasyonunun kurulmasını finanse edecek. Yeraltı deposu, Tuz Gölü'nün yakınlarına kurulacak.

Tesis, tamamlandığında, yaklaşık bir milyar metre küp gaz depolayabilecek. Dünya Bankası Sektör Lideri Ranjit Lamech bu miktarın Türkiye boyutundaki bir ülke için

depolaması gereken miktarın sadece bir kısmını oluşturduğunu belirtti. Fakat yine de bu doğru yönde atılmış önemli bir adım.

Doğu Avrupa'da, ülkeler gaz ihtiyaçlarının yüzde 20-30'unu karşılamak için yeterli gaz depolamakta. Türkiye'nin amacı ise bu gereksinimin yüzde 10'unundan fazlasını karşılamak. Bu proje hedefin altında kalsa da bir başlangıç. Lamech'e göre Türkiye gibi bir ülke için kışa yeterli miktarda depolama olmadan girmek çok büyük bir risk. Türkiye'nin acilen gaz depolamaya ihtiyacı bulunmakta ve bu proje bu sürecin başlamasına yardımcı olacak.

Yeraltı tuz mağaralarında gazın depolanması dünyanın pek çok bölgesinde yaygın olarak kullanılan bir teknoloji. Ancak, bu Türkiye için bir ilk olacak. Buna ek olarak, Erzincan ve Çorum'da iki kompresör istasyonu da doğalgaz dağıtım ağının geliştirilmesi için kurulacak. Erzincan'a kurulacak istasyon Azerbaycan'dan doğalgaz ithal edilmesini sağlayacak. Çorum istasyonu ise Rusya'dan artan arz sağlamak için kurulacak. Doğalgazın depolanması ile ilgili bu proje Kasım 2005 tarihinde onaylandı. Proje süresi 7-13 yıl. BOTAŞ (Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş.) projenin yürütülmesinden sorumlu. Proje ile gerek duyulan gaz stoku sağlanarak ve bir ağ yapısı oluşturularak Türkiye'deki gaz arzının güvenilirliğinin ve istikrarının artırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca BOTAŞ'ın mali açıdan istikrarlı ve ticari işbirliği halinde çalışmalarını yürütmesi desteklenmektedir. Bu anlaşma onaylandığı zaman Dünya Bankası Ülke Direktörü

Andrew Vorkink enerji sektörünün, özellikle de doğalgaz sektörünün Türkiye'nin ekonomik canlanması için önemli bir itici güç olduğunu belirtti.

Türkiye'de doğalgaz kullanımı

son 20 yılda yıllık ortalama yüzde 24 artış ile hızla arttı. Çevreye dost ve daha az maliyetli olan doğalgaz sanayi ve ticarete önemli miktarlarda kullanılması yanında, giderek artan bir biçimde konutlarda

da kullanılmaya başlanması, gazın depolanması konusunu daha da önemli hale getirdi.

Konutlarda ve şehirlerinde daha fazla gaz tüketilmesiyle talep de mevsimsel olarak artış göstermekte.

Özellikle Kasım-Şubat aylarında doğalgaza olan talepte artış görülmekte. Tampon stoklar, özellikle çok soğuk günlerde veya önemli bir boru hattı kesintilerinde, doğalgaz sevkiyatındaki eksilmelerde kullanılabilir. Tuz Gölü yeraltı gaz deposu arz güvenliğini artıracak ve Türkiye'nin mevsimsel dalgalanmaları etkili bir biçimde karşılamasına izin verecek, doğalgaz sevkiyatındaki ani eksilmeler, kesintilerin yarattığı olumsuzlukların ve mevsimsel sıkıntıların ortadan kaldırılmasına yardımcı olacak.

Bu proje, Türkiye'de modern ve iyi işleyen bir gaz sektörünün kurulması genel amacını da

desteklemekte. Ayrıca, Türkiye coğrafi olarak Kıta Avrupası'na gaz ihraç eden önemli bir geçiş ülkesi. Türkiye için bu rol, muhtemelen orta vadede doğalgaz piyasası ekonomilerinin yürütülmesini sağlayacak.

Dış ticaret açığı büyüyor

2005 yılında ihracat bir önceki yıla göre yüzde 16 artarak 73 milyar dolar, ithalat ise yüzde 19 artarak 116 milyar dolar oldu. Dış ticaret açığı ise yüzde 25 artarak 43 milyar dolara yükseldi.

Türkiye İstatistik Kurumu dış ticaret istatistiklerini açıkladı. Kurumun geçici verilerine göre, 2005 yılı Aralık ayında; geçen yılın aynı ayına göre ihracat yüzde 6,4 oranında artarak 6,9 milyar dolar, ithalat yüzde 7,1 oranında artarak 11,2 milyar dolar olarak gerçekleşti. Aynı dönemde dış ticaret açığı yüzde 8,1 oranında artarak 3,9 milyar dolardan 4,2 milyar dolara yükseldi.

2005 yılında; bir önceki yıla göre ihracat yüzde 15,8 artarak 73.122 milyon dolar, ithalat yüzde 19 artarak 116 milyar dolar olarak gerçekleşti.

2004 yılında 34.373 milyon dolar olan dış ticaret açığı, 2005 yılında yüzde 24,5 oranında artarak

42.926 milyon dolara yükseldi. 2004 yılında yüzde 64,8 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2005 yılında yüzde 63 olarak gerçekleşti.

2001 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 75,7 iken istikrarlı bir düşüş sergileyerek 2005 yılı itibarıyla yüzde 63'e geriledi.

Son yirmi yıllık süre değerlendirildiğinde sürekli açık veren dış ticaret dengesinde, açığın miktarı büyüyerek varlığını geliştiriyor. 2005 yılı itibarıyla 42.926 milyon dolar olarak gerçekleşen dış ticaret açığı, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti rekorunu oluşturuyor.

Ekonomik faaliyetlere göre dış ticaret rakamları değerlendirildi-

ğinde ihracatın temelini imalat sanayi oluşturuyor. 2005 yılında gerçekleşen 73 milyar dolarlık ihracatın 68,5 milyar doları yani yüzde 93,7'si imalat işlerine ait. İthalatında yine yüzde 80,6'sını oluşturan 93.5 milyar dolarlık bölümü imalatdan kaynaklanıyor. 116 milyar dolarlık ithalatın 16 milyar dolarlık bölümünü ise madencilik ve taşocaklığı oluşturdu. İhracatın yüzde 47,4'ünü tüketim malları, yüzde 41,2'sini ara malları ve yüzde 10,9'unu ise sermaye malları oluşturdu. İthalatın yüzde 70,1'lik bölümü ara mallardan, yüzde 17,4'ü sermaye mallarından ve yüzde 12'lik bölümünde tüketim mallarından oluştu.

Seçilmiş fasıllara göre ihracat ka-

	Aralık			Ocak-Aralık		
	2004	2005	Değişim %	2004	2005	Değişim %
İhracat (Milyon \$)	6 541	6 963	6,4	63 167	73 122	15,8
İthalat (Milyon \$)	10 474	11 213	7,1	97 540	116 048	19,0
Dış Ticaret Dengesi (Milyon \$)	-3 933	-4 250	8,1	-34 373	-42 926	24,9
Karşılama Oranı (%)	62,4	62,1		64,8	63,0	

lemleri incelendiğinde lokomotifleri 8.2 milyar dolarla kara taşıtları ve bunların aksam parçaları oluşturdu. Bu kalemi 6.2 milyar dolarla örme giyim eşyası grubu oluşturdu. 2005 yılında ihracatın ana kalemlerini kara taşıtları, tekstil, demir ve çelik, tarım ve plastik mamüller oluşturdu.

2005 yılında gerçekleşen 116 milyar dolarlık ithalatın en önemli

kalemini 21 milyar dolarla mineral yakıtlar ile mineral yağlar oluşturdu. Bu fasılı sırası ile kazanlar, makineler, mekanik cihazlar, kara taşıtları, demir ve çelik oluşturdu. İnci, kıymetli taş ve metal mamülleri ile, madeni paralar için 2005 yılında 4.2 milyar dolarlık ithalat yapıldı.

Türkiye ihracatının yüzde 52,4'ünü Avrupa Birliği ülkeleri-

ne yaptı. Asya ülkeleri ise Avrupa Birliği'nden sonraki ikinci grubu oluşturdu. İthalatımızın ise yüzde 42,2'sini Avrupa Birliği ülkelerinden yaparken, diğer önemli iki grubu Asya ülkeleri ile AB üyesi olmayan diğer Avrupa ülkeleri oluşturdu.

En çok ihracaat yaptığımız ülkelerin başında Almanya geldi. Almanya'ya toplam ihracatımızın

Ekonomik faaliyetlere göre dış ticaret

Sektörler	Ocak-Aralık				
	2004		2005		Değişim (%)
	Değer	(%)	Değer	(%)	
İhracat					
Genel Toplam	63 167 153	100,0	73 122 150	100,0	15,8
Tarım ve Ormancılık	2 541 777	4,0	3 289 500	4,5	29,4
Balıkçılık	103 118	0,2	133 812	0,2	29,8
Madencilik ve Taşocakçılığı	649 237	1,0	801 177	1,1	23,4
İmalat	59 579 116	94,3	68 514 980	93,7	15,0
Diğer	293 904	0,5	382 681	0,5	30,2
İthalat					
Genel Toplam	97 539 766	100,0	116 048 269	100,0	19,0
Tarım ve Ormancılık	2 757 392	2,8	2 767 346	2,4	0,4
Balıkçılık	7 868	0,0	24 112	0,0	206,5
Madencilik ve Taşocakçılığı	10 980 937	11,3	16 300 549	14,0	48,4
İmalat	80 447 302	82,5	93 576 995	80,6	16,3
Diğer	3 346 267	3,4	3 379 266	2,9	1,0

yüzde 12,9'unu gerçekleştirdik. Bu ülkeyi sırasıyla İngiltere, İtalya, ABD, Fransa, İspanya ve Irak izledi.

En çok ithalat yaptığımız ülkede yine Almanya oldu. 116 milyar dolarlık ithalatımızın yüzde 11,7'sini Almanya'dan gerçekleştirdik. İthalatta, büyük ticaret açıkları verdiğimiz Rusya ve Çin ikinci ve üçüncü ülkeler oldu. Bu ülkeleri İtalya, Fransa, ABD, İngiltere, Güney Kore, İspanya ve İran takip etti.

Türkiye 2005 yılında Cumhuriyet tarihinin en büyük ihracat ve ithalat rakamlarına ulaştı.

İthalatımız Cumhuriyet tarihi bo-

yunca ilk defa yüz milyar doların üzerine çıkarak 116 milyar dolar olarak gerçekleşti. Aynı zamanda tarihinin en yüksek dış ticaret açığını veren Türkiye'nin dış ticaret

hacmi 189 milyar dolara yükseldi.

2005 yılında Türkiye'nin ham petrol ithalatı 8 milyar 649 milyon dolar olarak gerçekleşti. 23 milyon ton petrole 1999 yılında 2 milyar dolar ödenirken 2002 yılında 4 milyar dolar ödeme yapıldı. 2004 yılında 23 milyar ton petrol ithalatı için 6 milyar dolar ödenmişti. Türkiye 2005 yılı başında 1 milyon 723 bin ton petrol ithalatı için 487 milyar dolar öder-

ken, Aralık ayında 1 milyon 803 bin ton petrol için 708 milyar dolar ödedi. Petrol fiyatlarında yaşanan gelişmeler ithalatın artmasında etkili oldu.

Geniş Ekonomik Grupların Sınıflamasına göre dış ticaret

Ocak-Aralık					
Sektörler	2004 Değer (%)		2005 Değer (%)		Değişim (%)
İhracat					
Genel Toplam	63 167 153	100,0	73 122 150	100,0	15,8
Sermaye (Yatırım)Malları	6 530 838	10,3	7 974 132	10,9	22,1
Ara (Ham Madde) Malları	25 945 606	41,1	30 129 191	41,2	16,1
Tüketim Malları	30 501 889	48,3	34 665 985	47,4	13,7
Diğerleri	188 820	0,3	352 843	0,5	86,9
İthalat					
Genel Toplam	97 539 766	100,0	116 048 269	100,0	19,0
Sermaye (Yatırım)Malları	17 397 440	17,8	20 236 084	17,4	16,3
Ara (Ham Madde) Malları	67 549 436	69,3	81 320 072	70,1	20,4
Tüketim Malları	12 100 277	12,4	13 926 240	12,0	15,1
Diğerleri	492 612	0,5	565 872	0,5	14,9

Hazine 168 milyar YTL borç ödeyecek

2006 yılında hazine 168,4 milyar YTL borç ödeyecek. Bunun 144,5 milyar YTL'lik bölümünü iç borçlar oluşturuyor. Ödemelerin 128 milyar YTL'lik bölümü yeniden borçlanılarak karşılanacak.

Hazine Müsteşarlığı 2006 yılı finansman programını açıkladı. Finansman programına göre 2006 yılında 168,4 milyar YTL'lik borç ödemesi yapılacaktır. Bunun 144,5 milyar YTL'lik bölümünü iç borç servisi oluşturuyor. İç borç servisinin 108,8 milyar YTL'lik bölümü anapara ödemesinden oluşacak, geriye kalan 35,7 milyar YTL'lik bölüm ise faiz ödemelerinden oluşacaktır. 168,4 milyar YTL'lik borç servi-

sinin 23,8 milyar YTL'lik kısmını dış borç ödemeleri oluşturacaktır. Dış borç ödemelerinin 17,4 milyar YTL'lik bölümü anapara ve 6,4 milyar YTL'lik bölümü faiz ödemelerinden oluşacaktır.

Borç ödemelerinin finansmanına baktığımızda ise Hazine bu ödemeleri gerçekleştirmek için 128,1 milyar YTL borçlanmaya gidecektir. Hazine tarafından 111,4 milyar YTL iç borçlanma ve 16,7 milyar YTL'lik dış borçlanma yapılacaktır. Toplam 168,4 milyar

YTL'lik borç ödenmesinin 128,1 milyarını yeniden borçlanarak karşılayacak olan Hazine, 40,2 milyar YTL'lik bölümünü de borçlanma dışı kaynaklardan karşılayacaktır.

Borçlanma dışı kaynaklarda ara kalemi 30,2 milyar YTL ile faiz dışı fazla oluşturuyor. 7 milyar YTL özelleştirme geliri ve 3,1 milyar YTL'lik garantili borç geri dönüşü finansmanın diğer ayaklarını oluşturacaktır.

2005 yılında 188,6 milyar YTL

Kamu Net Borç Stoku/GSMH (%)					
	2001	2002	2003	2004	2005(1)
TOPLAM	90.5	78.5	70.4	63.5	56.9
İç Borç Stoku	52.8	46.2	48.3	45.9	43.6
Dış Borç Stoku	37.8	32.3	22.1	17.5	13.4

(1)Geçici, 2005 yılı GSMH tahminine göre hesaplanmıştır

borç geri ödemesi yapan Hazine 2006 yılı için bu rakamı 20,2 milyar YTL azaltmış oldu. Böylece kamu net borç stokunun GSMH'ya olan oranında gerilemeye devam etmiş olacak.

2002 yılında kamu net borç stokunun, GSMH'ya oranı 78,5 seviyesinde iken, 2003 yılında 70,4 ve 2004 yılında 63,5'e gerilemişti. Geçtiğimiz yılı ise 56,9 seviyesinde kapatması bekleniyor.

Kamu kesimi borçlanma gereğinin GSMH'ya oranında 1993-2002 yıllarında ortalama yüzde 10,4 düzeyinde iken, 2003 yılında 9,4, 2004 yılında 4,7 ve 2005 yılında 0,9'a geriledi. Bu oranın 2006 yılında yüzde -0,7 düzeyine gelmesi bekleniyor.

2002 yılında iç borçlanmanın faiz oranları ortalama 62,7 seviyesinde iken 2003 yılında 46,0'a, 2004 yılında 24,7'ye borçlanmanın faiz seviyesi gerilerken vadesi uzadı. 2002 yılında ortalama vade 9 ay iken, 2003 yılında 11,5 aya ve 2004 yılında ise 14,7 aya çıktı. 2005 yılında ise iç borçlanmanın vadesi 27,4 ay olarak gerçekleşti. Bu gelişmeler sonucunda faiz giderlerinden de önemli oranda tasarruf sağlandı.

2005 yılında 56,4 milyar YTL faiz gideri öngörülürken, gerçekleşme 45,7 milyar YTL'de kaldı. Böylece 10,8 milyar YTL'lik bir tasarruf sağlanmış oldu. 2004 yıl-

ında ise bu tasarruf miktarı 9,5 milyar YTL'de kalmıştı.

Faiz oranlarındaki gerileme ile birlikte faiz harcamalarının GSMH'ya oranının da gerilemesi devam ediyor. Faiz harcamalarının GSMH'ya oranı 2002 yılında yüzde 19 iken, 2003 yılında yüz-

de 16,4'e ve 2004 yılında da yüzde 13,2'ye geriledi.

Geçtiğimiz yıl için ise bu oranın yüzde 9,4'e düşmesi bekleniyor. Finansman programına göre 2006 yılında faiz harcamalarının GSMH'ya oranının yüzde 8,6 olması hedeflendi.

2006 YILI FİNANSMAN PROGRAMI(*)

	(Milyar YTL)
I- TOPLAM BORÇ SERVİSİ	168.4
İç Borç Servisi	144.5
Anapara	108.8
Faiz	35.7
Dış Borç Servisi	23.8
Anapara	17.4
Faiz	6.4
II- KAYNAKLAR VE BORÇLANMA	168.4
Borçlanma Dışı Kaynaklar	40.2
Faiz Dışı Fazla	30.2
Özelleştirme	7.0
Devirli/Garantili Borç Geri Dönüşü	3.1
Kasa/Banka Değişimi	0.0
Toplam Borçlanma	128.1
Dış Borçlanma	16.7
Tahvil İhracı	7.5
Uluslararası Kuruluşlar	6.8
Diğer	2.5
İç Borçlanma	111.4
TOPLAM İÇ BORÇ ÇEVİRME ORANI	% 77.1
Bilgi için (Milyar YTL)	
NET BORÇLANMA (Kullanım - Anapara)	2.0
Net İç Borçlanma	2.6
Net Dış Borçlanma	-0.7
(*) Nakit Bazlı	

Altın fiyatları nereye?

Altın fiyatlarındaki son yıllarda yaşanan hızlı yükseliş devam ediyor. Ons'u 500 dolar seviyelerine çıkan altının yükseliş trendini devam ettirmesi bekleniyor. Global olarak yaşanan politik ve ekonomik belirsizlikler altın fiyatlarının yükselmesindeki temel etkeni oluşturuyor.

Altın fiyatlarında Nisan 2001'den beri gözlenen artış eğilimi, son zamanlarda tekrar hız kazandı ve uluslararası piyasalarda ilgi odağı haline geldi. Altın fiyatları, 2 Aralık 2005 itibarıyla, 1987'den bu yana ilk kez onsu 500 dolar seviyesinin üzerine çıktı. Altının dolar bazında yıllık getirisi, 2001'de yüzde 0,7 iken 2002'de yüzde 25,6, 2003'te yüzde 19,9, 2004'te yüzde 4,6, 16 Aralık 2005 itibarıyla ise yüzde 16,4 düzeyinde gerçekleşti. 2005 sonu itibarıyla altının onsu 507 dolar seviyelerine yükseldi.

Fiyat artışları, gümüş ve platin gibi diğer kıymetli madenlerde de etkisi sürüyor. Gümüş fiyatları 1987'den bu yana, platin fiyatları ise son 25 yıldaki en yüksek düzeyine ulaştı. İş Bankası tarafından yapılan araştırma da altın fiyatla-

rındaki artışın nedenleri sorgulanarak gelecek beklentileri değerlendirildi. Araştırmada şu görüşlere yer verildi;

Altın Fiyatlarındaki Artışın Nedenleri

Son dönemde altın fiyatlarında yaşanan hızlı artışta Asya kökenli mücevher talebinin artması, spekülasyon amaçlı altın talebi ve altının yatırım aracı olarak yeniden önem kazanması gibi faktörler etkili oldu.

Asya'da gözlemlenen altın talebi, Hindistan ve Çin'de yükselen gelir düzeyi ile birlikte artan ziynet eşyası talebine dayandırılmakta. Ancak, uzmanlar bu talep artışının, son yıllarda altında yaşanan yükseliş trendini açıklamada tek başına yeterli olamayacağını öne sürmekte.

Siyasi ve ekonomik istikrarsızlık dönemlerinde, yatırımcılar tarafından güvenilir bulunduğu için kıymetli madenlere olan talep artmakta, bu dönemlerde, fiyatların artacağı yönünde oluşan beklentiler spekülasyon amaçlı alımları gündeme getirmektedir. Son yıllarda, ABD başta olmak üzere dünya ekonomilerindeki dengesizliklerin devam etmesi, savaş, terörizm ve doğal afetler gibi risklerin sürmesi altın alımlarını artırmakta. Ayrıca, Rusya, Arjantin, Güney Afrika ve Asya merkez bankalarının dolar satarak, altın rezervlerini güçlendirmeyi planladığı yönündeki söylentiler de spekülasyon amaçlı altın talebine hız kazandırmakta.

Yatırım amaçlı altın talepleri üç başlık altında toplanıyor; bunlar global enflasyon endişeleri, önde gelen para birimlerinin değer kaybetmesi

ve global likititedeki gelişmeler olarak görülüyor.

Global Enflasyon Endişeleri: Son yıllarda, genişletici para ve maliye politikaları ile petrol fiyatlarında gözlenen artış global enflasyon endişelerini gündeme getirdi. Tarihsel veriler, altının enflasyonun arttığı dönemlerde değer kazandığını göstermekte. Enflasyonun hisse senedi, tahvil ve döviz piyasasından elde edilecek reel getirileri azaltacağı beklentisi, altının diğer yatırım araçları arasında üstünlük kazanmasına neden oldu. ABD’de tahvil ve bono piyasasında getiri eğrisinin yatay seyretmesi, tahvil ve bono yatırımcılarının enflasyon endişelerinin çok güçlü olmadığı yönünde de yorumlanmakta. Ancak, yüksek bütçe açığı ve cari açığın henüz getiri eğrisine yansımakla beraber enflasyonist tehdit olmaya devam ettiği ifade edilmekte.

Başlıca Para Birimlerinin Değer Kaybetmesi: Asya’da Japon yatırımcıların yenin değer kaybetmesinin etkisi ile altına olan ilgisinin artması, Asya’dan gelen yatırım amaçlı talebi etkileyen önemli unsurlardan biridir. Burada dikkat çeken husus, doların son dönemde değer kazanmasına rağmen altın fiyatlarının artmaya devam etmesidir.

Bu gelişme, tarihsel olarak dolar ile altın fiyatları arasındaki ters yönlü ilişkiye uymamaktadır. Öte yandan, orta-uzun vadede dolarda

meydana gelecek bir değer kaybının fiyatları daha da artıracığı belirtilmekte.

Global Likititedeki Gelişmeler: Global hisse senedi piyasalarında yaşanan çöküşün ardından 2001’den bu yana uygulanan genişletici para ve maliye politikaları sonucunda oluşan global likidite artışı emtia talebini artırdı. Altına olan talep de bu paralelde hız kazandı. Diğer taraftan, dünya genelinde merkez bankalarının altın rezervlerini satmakta isteksiz davranmaları ve altın üreticilerinin vadeli satış kontratlarından kaçınmaları, hisse senedi piyasalarında aradığı getiriyi bulamayan uluslararası yatırımcıların portföylerinde altına verdikleri ağırlığı artırmalarına neden oldu.

Beklentiler

1987’deki altın fiyatları, ABD tüketici fiyat endeksine paralel artırdığında günümüzde onsunun 860 dolar seviyesine, 1980 yılındaki fiyatlar ise aynı endekse paralel artırdığında onsun 2,177 dolar seviyesine ulaşmakta. Dolayısıyla, önceki fiyat düzeyleri ile kıyaslandığında bugünkü altın fiyatlarının reel olarak halen düşük kaldığı ifade edilmekte. Arz-talep açısından ise, fiziki anlamda altın talebinin son yıllarda artış göstermesine rağmen benzer piyasa koşullarının hüküm sürdüğü 1990’lardaki kadar yüksek olmadığı belirtilmekte. Altın fiyatlarında tarihsel zirvenin görüldüğü 1979–1980 döneminde al-

tın fiyatlarındaki artış ile fiziksel talebin paralel olduğu dikkat çekmekte. Dolayısıyla, son dönemde altın piyasasında yaşanan fiyat artışları talep gelişmeleri ile tam bir paralellik arz etmemekte.

Fiziksel talebin beklenildiği kadar artmadığı koşullarda altın fiyatları büyük ölçüde spekülasyonla oluşmakta. Bu da kısa vadede fiyatlardaki hızlı artış ve azalışların nedeni olarak görülmekte. Ancak, uzun vadede altına olan talebin artmaya devam edeceği ve altın fiyatlarının uzun dönemde yükseleceği düşünülmekte. Global ekonomik koşullar altın fiyatlarının yükselmesi için elverişli görülüyor.

Uluslararası vadeli işlemler piyasasındaki beklentiler, 2010 yılına kadar altın fiyatlarının 613,2 dolara kadar yükselebileceğini göstermekte. Sektör yetkilileri, uluslararası piyasalarda altın fiyatlarının kâr realizasyonlarıyla kısa vadede 440-465 düzeyine kadar gerileme potansiyeline sahip olduğuna işaret etmekte. Öte yandan, diğer yatırım araçlarında getirilerin sınırlı kalmaya devam etmesi, gelişmekte olan ülkelerin emtia taleplerinin artış trendini sürdürmesi, ABD’de faiz artırımlarının 2006 içinde sona erebileceğine ilişkin beklentiler ve petrol fiyatlarının daha da yükselmesi riski gibi nedenlerle orta vadede altın ons fiyatlarının 850 dolara kadar yükselebileceğini ifade etmekte.

Otomotiv satışları geriledi

2005 yılında bir yıl önceye göre yerli otomobil satışları yüzde 2 ve ithal otomobil satışları yüzde 3 azaldı. Satılan her yüz otomobilden 69'unu ithal otomobiller oluşturdu.

Otomotiv sektörü 2005 yılında toplam 763 bin araç satışı gerçekleştirdi. Otomobil satışları ise bir önceki yıla göre yüzde 2.8 azalarak 439 bine geriledi. 2005 yılında yerli otomobil satışları yüzde 2 ve ithal otomobil satışları yüzde 3 azaldı. İthalatın pazar payı 2005 yılında yüzde 69 gibi çok yüksek bir oranda gerçekleşti.

2005 yılında ithal otomobil satışları, 2004 yılının oranları AB ülkelerinde yüzde 9 azalırken, Doğu Bloku ülkelerinde yüzde 31 ve Uzak Doğu ülkelerinde yüzde 25 oranında arttı.

Hafif ticari araç satışları 2005 yılında bir önceki yıla göre yüzde 10 arttı. İthal hafif ticari araç satışları yüzde 12, yerli hafif ticari araç satışları ise yüzde 8 arttı. Sa-

tılan hafif ticari araçların yüzde 46'sını ithal araçlar oluşturdu.

Hafif ticari araç satışları AB ülkelerinde yüzde 11 ve Uzak Doğu ülkelerinde yüzde 21 oranında artarken, Doğu Bloku ülkelerinde yüzde 73 oranında azaldı.

Türkiye'de 2005 yılında toplam 879 bin adet taşıt aracı üretildi. Bir önceki yıla göre üretim yüzde 6.8 oranında artış kaydetti. Üretimin yüzde 63'ünü oluşturan 553 bin taşıt aracı ihraç edildi.

Yük ve yolcu taşıyan ticari araç üretimi 2005 yılında ihracatın desteği ile büyük kamyonunda yüzde 20, kamyonette yüzde 16, otobüste yüzde 12 ve küçük kamyonunda yüzde 5 oranında arttı.

Otomobil üretimi ise aynı dönemde yüzde 2 artarak 454 bin

adet olarak gerçekleşti. Üretimin yüzde 70'ini oluşturan 320 bin otomobil ihraç edildi.

Uludağ İhracatçı Birlikleri'nin açıkladığı 2005 yılı verilerine göre otomotiv sektöründe toplam ihracat 11 milyar 700 milyon dolar olarak gerçekleşti. Bir önceki yıla göre ana sanayi ihracatı yüzde 15 oranında artarak 8 milyar dolar oldu. Yan sanayi ihracatı ise yüzde 20 artarak 3.6 milyar dolar oldu.

2005 yılında otomobil ihracatı 2004 yılına göre yüzde 5 oranında artarak 319.825 adet oldu. 2005 yılında ticari araç ihracatı 233.013, traktör ihracatı ise 8.240 adet oldu. 2005 yılında taşıt aracı ihracatı 2004 yılına göre yüzde 9 artarak 552.838 adet düzeyinde gerçekleşti.

Hafif Araç İhracatı

Firmalar	Otomobil			Hafif Ticari Araç (Kamyonet+Minibüs)			Hafif Araçlar		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Ford Otosan	**	**	**	74.814	139.169	162.327	74.814	139.169	162.327
Toyota	61.134	118.629	144.058	**	**	**	61.134	118.629	144.058
O.Renault	97.794	130.903	123.162	**	**	**	97.794	130.903	123.162
Tofaş	40.899	39.795	41.165	41.695	42.680	46.855	82.594	82.475	88.020
Diğerleri	13.760	15.745	11.440	10.505	14.069	13.005	24.265	29.814	24.445
Toplam	213.587	305.072	319.825	127.014	195.918	222.187	340.601	500.990	542.012
Kaynak: OSD									

2005 yılında toplam hafif araç ihracatı 542 bin adet oldu. Ford Otosan 162 bin adet hafif ticari araç, Toyota 144 bin adet otomobil, O.Renault 123 bin adet otomobil, Tofaş 41 bin adet otomobil ve 47 bin adet hafif ticari araç olmak üzere toplam 88 bin hafif araç ihraç etti. 2004 yılına göre 2005 yılında hafif araç ihracatı yüzde 8 oranında arttı.

2004 yılı dünyada motorlu taşıt araç parkı

Dünyada 621 milyon otomobil olmak üzere toplam 850 milyon motorlu taşıt aracı bulunuyor. 2004 yılı verilerine göre ilk üç sırada bulunan bölgelerin sırasıyla, 317 milyon adet taşıt araç parkı ile Amerika, 316 milyon

adet araç ile Avrupa ve 180 milyon adet araç ile Asya olduğu görülüyor. Avrupa Birliği ülkelerinde toplam motorlu taşıt aracı parkı 250 milyon adet, otomobil parkı ise 218 milyon düzeyindedir.

AB ülkelerinde 1.000 kişiye düşen toplam taşıt aracı adedi 547 ve otomobil adedi 476 gibi yüksek bir değerde. AB ülkeleri içinde 1.000 kişiye düşen otomobil adet ile ilk sıralarda, Lüksemburg, İtalya, Almanya, Fransa ve İngiltere'nin bulunduğu görülüyor.

yor. Lüksemburg'da 1.000 kişiye düşen otomobil adedi 632, İtalya'da 584, Almanya'da 550, İngiltere'de 499 ve Fransa'da 493 adettir. Otomobil yoğunluğunun fazla olduğu diğer ülkeler ise 459 adet ile ABD, 439 adet ile Japonya.

Dünyada 1.000 kişiye düşen otomobil sayısı ortalama olarak 96, Avrupa Kıtası'nda 333, Amerika Kıtası'nda 228 adet iken, Türkiye'de hala 78 adet gibi düşük bir değerde bulunuyor. Türkiye oto-

omobil ve taşıt araç yoğunluğunda Romanya, Bulgaristan ve Brezilya'nın gerisinde. Toplam taşıt aracı yoğunluğu bakımından Dünya ülkelerine bakıldığında 1.000 kişiye düşen araç sayısı 132 adet iken, Türkiye'nin 112 adet ile Dünya ortalamasının altında kaldığı görülüyor.

2004 Yılı Dünya Ülkeleri Araç Yoğunluğu

Kıtalar/Ülkeler	Otomobil	T.Araç	Toplam	Yoğunluk Araç/ 1000 Kişi	
				Otomobil	Toplam
Kıtalar					
AB (25 Ülke)	217.597.218	32.732.148	250.329.366	475	547
Okyanusya	13.557.935	3.160.667	16.718.602	427	527
Toplam Avrupa	271.412.149	44.525.227	315.937.376	333	387
Amerika	202.097.291	114.438.759	316.536.050	228	357
Asya	119.854.521	60.133.154	179.87.675	31	47
Afrika	13.658.516	6.891.897	20.550.413	15	23
Toplam Dünya	620.580.412	229.149.704	849.730.116	96	132
Ülkeler					
Kanada	17.920.360	752.411	18.672.771	546	569
Almanya	45.375.526	3.539.658	48.915.184	550	593
Fransa	29.900.000	6.139.000	36.039.000	493	594
İngiltere	30.267.204	3.819.430	34.086.634	499	562
İtalya	33.973.147	4.250.898	38.224.045	584	658
Lüksemburg	296.150	35.600	331.750	623	708
ABD	135.669.897	95.720.101	231.389.998	459	782
Japonya	55.994.050	18.661.468	74.655.518	439	586
Portekiz	4.100.000	1.305.700	5.405.700	388	512
Yunanistan	4.201.786	991.567	5.193.353	394	487
Polonya	12.072.057	2.475.914	14.547.971	312	377
Macaristan	2.828.433	427.914	3.256.347	283	325
Bulgaristan	2.309.300	337.200	2.646.500	310	355
G.Kore	10.620.574	1.204.625	11.825.199	219	244
Romanya	3.225.367	614.342	3.839.709	144	172
Brezilya	17.057.000	4.300.000	21.357.000	92	115
Türkiye	5.400.440	2.378.953	7.779.393	78	112
Kaynak: SMMT 2005					

Hedef enflasyon ve riskler

Merkez Bankası enflasyon hedeflemesi çerçevesinde enflasyon raporu yayınladı. Açıklanan enflasyon hedeflerinin yakalanacağı tahmini yinelenirken, temel risk unsuru olarak petrol fiyatları gösterildi.

Merkez Bankası'na göre, 2005 yılının son üç aylık dönemine ilişkin talep, üretim ve kredi göstergeleri, ekonomik aktivitenin, yeni bir ivmelenme olmaksızın, canlılığını koruduğuna işaret ediyor. Geçtiğimiz yıl içinde hane halkı borçluluk oranının hızla yükselmesi ve bu durumun özellikle konut kredisi geri ödemeleri kanalıyla harcanabilir gelir artışını sınırlama olasılığı, önümüzdeki dönemde özel tüketim ve iç talep artış hızını denetim altında tutacak bir unsur olarak değerlendirildi. Ayrıca iş gücü piyasasındaki rekabet, verimlilik artışlarının devamı ve mali disiplinin sürmesi de enflasyondaki

düşüşe katkı sağlayacak veriler olarak açıklandı.

Özel kapsamlı TÜFE endekslerindeki artış hızlarının 2005 yılının ikinci yarısında kademeli olarak azalması, enflasyonun ana eğilimindeki düşüşün devam ettiğini teyit eder nitelikte. Nitekim, enflasyon bekleyişleri 2005 yılının son çeyreğinde de iyileşmeye devam etti. 2006 yılı Ocak ayı itibarıyla yıl sonu enflasyon beklentisi 2006 hedefinin yaklaşık 0,7 puan üzerinde. Petrol fiyatlarındaki yüksek artışlara rağmen enflasyon bekleyişlerindeki düşüşün 2005 yılı boyunca devam etmesi, petrol fiyatlarının ikincil etkilerinin sınırlı kalacağına işaret ediyor.

Bu değerlendirmeler ışığında Merkez Bankası bünyesinde oluşturulan kısa vadeli öngörüler, 2006 yılının ilk çeyreğinde yıllık enflasyonun genelde yatay bir seyir izleyeceği ve ikinci çeyrekte itibaren tekrar düşüş göstereceği yönünde. Merkez Bankası raporunda, enflasyondaki düşüş sürecinin devam edeceği tahmin ediyor.

Merkez Bankası'nın yayınladığı raporda orta vadeli öngörülerde değerlendirildi. Orta vadeli öngörülerde, önümüzdeki dönemde temel makro ekonomik değişkenlere ilişkin varsayımlar özetlenmekte, bu varsayımlarla uyumlu enflasyon tahminleri sunulmakta ve tahminlerin belirgin olarak sapmasına yol

açabilecek olası riskler incelenmekte. Para politikasının ortalama kontrol ufkunun bir buçuk yıllık bir zaman dilimini içerdiği bir çerçeve göz önüne alınarak, tahminler 2007 yılının ilk yarısını da kapsayacak şekilde sunulmakta.

Raporun, mevcut duruma ilişkin saptamalar, kısa vadeli görünüm ve varsayımlar bölümündü, varsayımlar iki grupta ele alınmaktadır: Yurt içi ekonomik aktiviteye ve dışsal faktörlere ilişkin varsayımlar.

Yurt içi ekonomik aktiviteye ilişkin varsayımlar, ekonominin içinde bulunduğu duruma dair saptamalara ve kısa vadedeki görünümünün detaylı analizine dayanmakta olup, tahminlerin başlangıç noktası-

nı oluşturmasız açısından kritik önem taşımakta. 2005 yılı üçüncü çeyreğine ilişkin açıklanan GSMH verileri, büyümenin yeni bir ivme olmadan devam ettiğini ve sektörel bazda daha geniş bir tabana yayıldığını göstermekte. Ancak, bu dönemde, özellikle tüketim harcamalarında GSYİH büyümesinin de üzerinde gözlenen artış, daha çok göreceli fiyat hareketlerinden kay-

naklanmış ve dayanıklı tüketim malları ağırlıklı gerçekleşti. Dolayısıyla, söz konusu talep artışının enflasyon üzerinde oluşturduğu baskının sınırlı olacağı düşünülmekte.

Bunun yanında, 2005 yılında yatırım harcamalarındaki büyüme eğilimi devam etmiştir. Bu durum tarım-dışı istihdamda gerçekleşen

te. Mevcut konjonktürde hizmet grubu fiyat dinamikleri ayrı bir önem taşıdığı vurgulandı. Ekonomide gözlenen canlanma ve yapısal dönüşüm süreci içinde hizmet ve mal fiyatları farklılaşması 2005 yılında daha da belirginleşti.

Bunun yanında, 2005 yılının ilk çeyreğinde gıda, sağlık ve eğitim sektörlerinde yapılan KDV indirimlerinin

oluşturduğu baz etkisi ve 2005 yılı aralık ayında tütün ürünlerine yapılan zammın ocak ayına da yansiyacak olması nedeniyle 2006 yılının ilk çeyreğinde yıllık enflasyondaki düşüşün geçici olarak duraksayacağı ve yüzde 8 ci-

büyük orandaki yükselişe karşın verimlilik artışlarının sürmesini sağlamıştır. Söz konusu yatırım artışı, aynı zamanda üretim kapasitesini yukarı çekmesi bakımından da önemlidir.

Talep koşullarının enflasyonun düşüş sürecine yaptığı katkının 2006 yılında da devam edeceği ancak bu katkının geçtiğimiz yıllara oranla daha sınırlı olacağı tahmin edilmek

varında dalgalanacağı tahmin edildi.

Örtük enflasyon hedeflemesi çerçevesinde 2002-2005 yılları arasında enflasyonun hedeflerin altında kalması, üzerinde kalmasına oranla daha kabul edilebilir bir durum olarak değerlendirildi. Merkez Bankası için, enflasyonun hedefin belirgin olarak altında kalması, belirgin olarak üzerinde olması kadar

önem taşıyacak. Ancak para politikası kararlarının ekonomiyi etkilemesi belirli bir süre gerektirdiğinden, para politikası bugünkü enflasyonun değil gelecekteki enflasyonun hedefle tutarlılığına odaklanacak. Bu bağlamda, dışsal şokların enflasyon üzerindeki geçici etkilerine anında tepki verilmeyecek, orta vadeli hedeflere vurgu yapılarak politika tepkisi zamana yayılacak.

Tüketici Fiyat Endeksi gibi kapsamlı bir endekse ölçüldüğünden, enflasyonda para politikasının kontrolü dışındaki unsurlardan kaynaklanan oynaklıklar gözlenebilmektedir.

2006 yılı sonunda enflasyonun yüzde 4,7 ile 6,3 aralığında gerçekleşeceği tahmin edilmekte. Burada dikkat çekilmesi gereken nokta, söz konusu faiz politikasının bugünkü bilgiler ışığında orta vadeli hedeflerle tutarlı olarak türetilmiş bir pratiği olduğu, ve ekonomik koşullar ile varsayımlar değiştiğinde bu politikanın da doğal olarak değişeceği açıklandı.

Bugünden bir buçuk yıla uzanan zaman diliminde yıllık enflasyonun düşmeye devam edeceği öngörülmekte. Buna göre, 2006 yılının ilk çeyreğinde enflasyon yukarı doğru bir hareket gösterecek, ikinci çeyreğinde ise tekrar aşağı doğru yönelecek. Üçüncü çeyrekte itibaren ise düşüş eğilimi belirginleşecek ve enflasyon yıl sonunda hede-

fe çok yakın gerçekleşecek. Bugünkü bilgiler ışığında ve yukarıda sıralanan varsayımlar altında 2007 yılının ortasında enflasyonun yüzde 3 ile 5,5 arasında olacağı tahmin edilmekte. Üretilen tahminlere göre, yurt içi nihai talep istikrarlı olarak artmaya devam ederken, göreceli fiyat farklılaşmasına dayalı olarak net ihracatın yurt içi katma değere yaptığı katkının sınırlı kalacağı ve toplam talebin yurt içi bileşeninin enflasyonun düşüş sürecine yaptığı katkının sınırlı da olsa devam edeceği öngörülmekte.

Sabit faiz varsayımı altında enflasyon 2007 yılının ortası itibarıyla orta vadeli hedeflerle tutarlı patikanın altında kalmakta. Yine aynı senaryo altında, çıktı açığı 2006 yılının ikinci çeyreğinden itibaren belirgin bir şekilde negatif olmakta ve toplam talep potansiyel üretimin altında kalmakta.

Risk unsurları olarak ise şu saptamalar yer aldı; Önümüzdeki dönemde tahminlerin belirgin olarak sapmasına yol açabilecek temel risklerin genelde dış kaynaklı olacağı düşünülmekte. Bu risklerin birincisi petrol fiyatlarındaki yüksek artışların devam etme olasılığı oluşuyor. Petrol fiyatları konusunda yapılan tahminler sık sık değişmekte ve tutarlı bir görünüm arz etmemektedir.

Bu nedenle Merkez Bankası, petrol fiyat artışlarının devam etme olasılığını temel risk unsurları arasında

değerlendirmekte. Petrol fiyatlarının enflasyon üzerindeki etkileri birincil ve ikincil etkiler olarak ikiye ayrılabilir. Birincil etkiler, petrol fiyatlarının yoğun olarak girdi niteliği taşıdığı mal ve hizmetlerde görülmekte. Özellikle ulaştırma ve konut grubunun bazı alt kalemlerinde kendini gösteren birincil etkiler, 2005 yılında enflasyona olumsuz katkıda bulunmuştu. Petrole duyarlı alt kalemlerin enflasyona katkısı yıl içinde 1,5 puana kadar çıkmakla birlikte, toplam etki, petrol fiyatlarının yılın son döneminde gevşemesiyle beraber 1 puan civarına düşmüştü.

İkincil etkiler ise daha çok göreceli fiyatlar ve bekleyişler yoluyla ortaya çıkmakta. Örneğin, petrol fiyatlarındaki yükselişin genel TÜFE endeksini etkilemesi ve bu yolla enflasyon bekleyişlerinin yükselerek bu durumun fiyatlama davranışlarına ve ücretlere yansımaları ikincil etki olarak ifade edildi. Petrol fiyatlarının yükselmesi durumunda, bu yükselişin birincil etkilerine karşı merkez bankalarının tepki vermemeleri gerektiği genel kabul gören bir görüş olarak yer aldı.

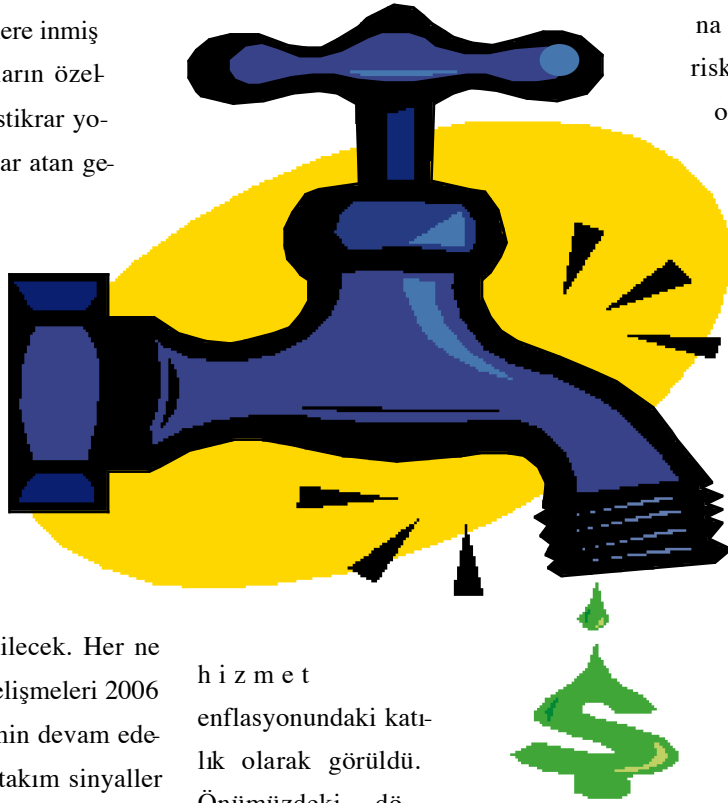
Önümüzdeki aylarda petrol fiyatlarının varil başına 100 dolara çıktığı ve 2006 yılı boyunca bu seviyenin devam ettiği bir senaryo altında, petrol fiyatlarının enflasyon üzerindeki birincil etkileri 3-4 puana ulaşabilecek. Petrol fiyatlarının

aşırı yükselmesi durumunda Merkez Bankası 2006 sonunda hedeften sapmalara müsamaha gösterecek, diğer yandan ikincil etkileri önlemek, bekleyişleri denetim altında tutmak ve enflasyonu 2007 yılında yüzde 4'e indirmek amacıyla gerekli tepkiyi verecek.

Son yıllarda gelişmiş ülkelerdeki uzun vadeli faizlerin tarihsel olarak düşük düzeylere inmiş olması, global fonların özellikle Türkiye gibi istikrar yolunda önemli adımlar atan gelişmekte olan ülkelere yönelmesine sebep olmuştu. Bu eğilimlerin tersine dönmesi durumunda mali piyasalarda dalgalanmalar olabilecek. Her ne kadar son dönem gelişmeleri 2006 yılında da bu eğilimin devam edebileceğine dair bir takım sinyaller içerse de, söz konusu yönden gelebilecek şoklar, içinde bulunduğumuz konjonktürde enflasyon üzerinde etkili olabilecek. Böyle bir durumda, şokun geçici olarak algılanması halinde orta vadeli yaklaşım çerçevesinde hareket edilecek ve kısa vadede tepki verilmeyecek. Diğer yandan, risk primindeki kalıcı bir artış, Yeni Türk lirasının kalıcı olarak değer kaybetmesine yol

açarak enflasyon üzerinde baskı yaratabilecek. Döviz kuru-enflasyon ilişkisi dalgalı kur rejiminde yavaşlamış olmakla beraber, bu dönemde kalıcı artışların etkileri tam olarak test edilmiş değil.

2006 yılı enflasyon hedefine ulaşabilmesi açısından üçüncü temel risk,

hizmet enflasyonundaki katıllık olarak görüldü. Önümüzdeki dönemde hizmet fiyatlarındaki artışların kademeli olarak yavaşlayacağı tahmin edilse de, yine de hizmet grubu fiyat artışının 2006 yılı enflasyonuna toplam katkısının hedefin yarısına yaklaşacağı öngörülmekte. Böylesi bir durumda enflasyon hedefine ulaşılabilmesi için, önümüzdeki yıl mal grubu fiyat artışının yüzde 3-3,5 aralığında kalması gerekmektedir ki bu

da maliyet faktörlerindeki gelişmelerin olumlu yönde seyretmesine bağlıdır

Bunların dışında tarımsal ürünlerin fiyatlarındaki oynaklıklar, diğer enerji ve emtia fiyatları, dolaylı vergi ayarlamaları ve kamu tarafından kontrol edilen mal ve hizmet fiyatları para politikasının kontrolü

dışında olduğundan, enflasyona bu yönden gelebilecek riskler her zaman mevcut olduğu vurgulandı. Burada önemli olan, enflasyonun hedeften uzaklaştığı dönemlerde Merkez Bankası'nın bunun nedenlerini şeffaf bir şekilde açıklayabilmesi ve enflasyonun tekrar hedefe yakınsama süresi ile bu konuda izlenecek para politikası konusunda kamuoyunu bilgilendirmesi olarak açıklandı. Kuşkusuz,

söz konusu süre şokların cinsine ve büyüklüğüne göre farklılaşabilecek. Farklı şokların enflasyon üzerindeki etkileri zamana ve döneme bağlı olarak değişebildiğinden, hedeften belirgin olarak sapılması durumunda enflasyonun tekrar hedefe yakınsama süresi, şoklar gerçekleştikten ve kaynağı belirlendikten sonra açıklanacak.

Şirket kuruluşları yüzde 15.8 arttı

2005 yılında Türkiye’de 47.401 şirket ve kooperatif kuruldu. Bir önceki yıla göre yüzde 15.8’lik artış oldu. 2005 yılında ticaret ünvanlı işyerleri kuruluşuda 48.657 olarak gerçekleşti.

2005 yılında; 2004 yılına göre kurulan şirket ve kooperatif sayısı yüzde 15.8 artarak 40.919’dan 47.401’e, kurulan ticaret ünvanlı işyeri sayısı da yüzde 20 artarak 40.540’dan 48.657’ye yükseldi.

2005 yılında; 2004 yılına göre kapanan şirket ve kooperatif sayısı yüzde 16 artarak 7.660’dan 8.886’ya yükseldi. Raporun ticaret ünvanlı işyeri sayısı ise yüzde 1.9 artarak 17.221’den 17.556’ya yükseldi.

2005 yılında kurulan 47.401 şirket ve kooperatifin yüzde 90’ı limited, yüzde 6.4’ü anonim şirket ve yüzde 3.5’i kooperatif.

7 milyar 717 milyon YTL sermaye ile kurulan 47.401 şirket ve kooperatifin, 3 bin 41 tanesi anonim şirket, 22 tanesi kolektif şirket, 2 tanesi komandit şirket, 42.671 limited şirket ve 1.665’i kooperatif.

2005 yılında 8.886 şirket ve koope-

ratif kapandı. 40 milyon YTL sermayeye sahip olan bu işletmelerin şirket türlerine göre dağılımına baktığımızda kuruluşlarda ortaya çıkan tablo kapanışlarda da mevcut. 2005 yılında 7.258 limited şirket, 1.065 anonim şirket, 398 kooperatif, 152 kolektif şirket ve 13 komandit şirket kapandı.

Kurulan şirketlerin iktisadi faaliyet kollarına göre özelliklerine bakıldığında en çok şirket toptan ve perakende ticaret alanında kuruldu. Kurulan 47.401 şirketten 15.067’si toptan ve perakende ticaret alanın-

da faaliyet gösterecek. Bunu 9.249 şirket ile imalat sanayi takip ediyor. 2005 yılında inşaat alanında faaliyet gösterecek 6.576, otel ve lokantacılık kolunda 1.598, ulaştırma, haberleşme kolunda 4.233, gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetlerinde 5.531, sağlık ve sosyal hizmetlerde 1.208 ve eğitim kolunda 865 kuruluş gerçekleşti.

Türkiye genelinde kurulan 47.401 şirketin, 17.731’i İstanbul’da, 5.768’i Ankara’da, 3.087’si İzmir’de ve geriye kalan 20.815’i ise diğer illerde faaliyet gösterecek.

Yıllık			
	2004	2005	Değişim(%)
Şirketler ve kooperatifler			
Kurulan	40 919	47 401	15,8
Kapanan	7 660	8 886	16,0
Ticaret ünvanlı işyerleri			
Kurulan	40 540	48 657	20,0
Kapanan	17 221	17 556	1,9

Çin ve mali yönetim

Son yıllarda dünyanın en hızlı büyüyen ekonomisine sahip olan Çin, bu büyümeyle birlikte çeşitli sorunları da bünyesinde barındırıyor. Bölgeler arası gelir dağılımı bozuklukları ve yatırım talepleri Çin'in temel sorunu olarak görülüyor. Çin'in ekonomik gelişimi, sosyal dönüşüme nasıl yansıyacak?

Hızlı büyüme şimdi ciddi bir testten geçiyor. Hızlı büyümenin, harcama dengesizlikleri ve bölgesel farklılıklar gibi sonuçları, 1.3 milyar nüfusu, kullanılan çeşitli dilleri, muazzam büyüklükteki taşrası ve beş otonom bölgesi ile Çin'in büyülgündeki ve çeşitliliğindeki bir ülke için kaçınılmaz sonuçlardır. Eğer bunların üzerine gidilmezse, bu problemler daha kötü hale gelerek ülkeye zarar verir.

OECD'nin Çin'deki Yönetim adlı yeni raporu, sorunları açıkça ortaya koyuyor. Anayasal bakımdan Çin üniter bir devlet olabilir, fakat yönetim sistemi, merkezi planlama geleneğindeki gibi oldukça birleştirici olmayan özellikler taşıyor. Mali ve bölgesel konulara gelindiğinde ise mevcut kurumsal yapılanma, büyük dinamik ekonomi hükümeti üzerindeki ağır talep bas-

kalarına daha fazla dayanmayacak gibi gözüküyor.

Merkezi hükümet, yerel yönetimler üzerinde mali kontrol uygulamada uzun süre boyunca zorluk yaşamıştı. Pekin bunu biliyordu, 1994 yılında yaptığı vegi reformları ile hükümet kademeleri arasında yapılan mali transferleri yeniden organize etmeye ve işlevsel sorumluluklarını yeniden tanımlama ya öncelik vermişti. Fakat uygulama problemleri ve kaynak yaratma, yerel alışkanlıklar ve öncelikler tarafından engellendi. Genelde, Pekin fonları vilayetlere transfer eder ve bu fonlar daha sonra valiler tarafından ilçeler arasında paylaştırılır. Fakat bu ve diğer yerel fonların asıl dağıtım yolu bir miktar geçicidir. Süreç ister istemez güçlü lobilere tabiidir ve pek çok küçük yerleşim yerinde darbelerle zarara uğramaktadır. Bu durum, yerel büt-

çelerde sıkıntılara ve tahrifatlara, sağlık ve eğitim gibi hayati önem taşıyan alanlarda harcamaların kısılmasına neden olmaktadır.

Hükümette yaşanan daha fazla tutarlılık sağlama yönünde karşılaşılan zorluklar, kamu sektörü reformunu, finans ve piyasanın rolünü inceleyen Çin'deki Yönetim adlı yeni raporda sürekli tekrarlanmaktadır. Eğer hükümet, tutarlı kurumlar ve çerçeveler kararlarını ve politikalarını bölgelere ve bunların ötesinde geliştirilmiş belediyelere nakletmezlerse, Çin önümüzdeki yıllarda yaşanacak güçlü büyüme-yi ve gelişmenin bir sonraki safhasına geçmede zorluklar yaşayacaktır. Büyüme, bazı gölgelerde sıçrama yaratsa da nüfusun bir kısmı geride bırakılacağından vilayetler arasındaki gerilim derinleşecektir.

Daha büyük bir tutarlılık nasıl sağlanabilir? Cevap, bu sefer kurum-

ları reforma sokarak ve böylesi büyük bir ülkeyi idare etmek için çok katmanlı daha iyi bir hükümet kurarak, harcamalar üzerinde daha fazla kontrol uygulayarak mali ilişkileri geliştirmektir. Eski kumanda siteminde, üst düzey otoriteler harcama kılavuzları yayınlardı ve daha sonra yerel idarelerin harcamaları karşılamak için gerekli parayı almalarına izin verilirdi. Harcama sorumlulukları ile mevcut kaynaklar arasındaki sıkça görülen farklılıklar, kanun dışı vergi toplamaya (çiftçilerden ve şirketlerden), bütçe dışı harcamalara ve yasal olmayan yerel yönetim borçlarının birikmesine sebep olmuştu ve bunun izleri bugün de görülmektedir. Bunun bedeli, bölgeler ve bölgeler arasındaki kişi başına düşen kamu harcamalarında eşitsizlikler ve bazı hizmetlerde fonların düşmesi ile ortaya çıkıyordu.

Çin'in ortalama kamu harcamaları, OECD ortalaması olan yüzde 44 ile karşılaştırıldığında 2002 yılı için GSYİH'nın yaklaşık yüzde 21'idir. Yerel yönetimler tarafından kontrol edilen ek bütçe fonları ve sosyal güvenlik üstündeki harcamalarla, Çin'in toplam harcamaları bazı OECD ülkeleri ile karşılaştırılacak şekilde, GSYİH'nın yüzde 32'sine yükselmiştir.

Bu harcamalar nasıl paylaştırılmaktadır: yatırımlar üzerindeki harcama payı, uluslararası standartlara göre yüksek olmakla beraber, örneğin büyüyen altyapı yansımaları gibi, eğitim, öğretim, bilim ve teknoloji ve sosyal yardım kalem-

lerinin hepsinde harcama payı çok düşüktür. Gerçekte, Çin'in eğitime ayırdığı kamu harcamaları OECD ülkelerinden daha az değil ancak, pek çok gelişmiş ülke ile karşılaştırıldığında düşük. Yetkililer bu konunun ele alınması gerektiğinin farkındalar, bu kalemler üzerindeki artan harcamalar, ülke genelinde mali ilişkilerin geliştirilmesi ihtiyacını da yanında getirmekte. Ancak böyle yapılarak, harcama öncelikleri eğitim gibi alanlara yönlendirilebilir. Çin'in vilayet ve ilçelerde yaşadığı karmaşa, herhangi bir resmen intikal ettirilen bir modelden ziyade, tarihsel izolasyon ve merkezi planlama kusurlarının bir karışımından kaynaklanmaktadır. Çok katmanlı hükümetin daha federal tipteki bir yapısı, bölgeleri daha başlangıç seviyesinde karar alma sürecine dahil ederek yapıyı ve tutarlılığı yeniden tesis edebilir. Merkezi hükümet şimdi olduğu gibi bölgelerin iyi durumlarından istifade etmeye devam edemez. 1990'lardaki reformlara rağmen, bazı vilayetlerdeki –özellikle merkez ve batı- kişi başına düşen gerçek harcama, önerilen ulusal harcama rakamlarından oldukça düşük. Hunan, Jiangxi ve Anhui gibi merkezi vilayetler, ülkenin batı ve kuzey doğu bölgelerindeki yatırımlardan geride bırakılmışlardır.

Rapor bunu doğrulamak için, merkezi hükümetin transferlerinde GSYİH'nın yüzde 3'ü ya da hükümet harcamalarının yüzde 12'si kadar bir artışa gitmesini tavsiye etmekte. Öte yandan rapor, harcamaları basitçe artırmanın tek başına

yeterli olmayacağını tekrarlamakta. Eğer alt kademe otoritelerine, kendilerine üst düzey otoriteler tarafından verilen görevleri yerine getirebilmek için gereksinim duydukları gelirler verilirse, ileride daha fazla standartlaştırılmış vilayet/ilçe gelir paylaşımı ve mali transfer anlaşmaları yoluyla mali ilişkilerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulacaktır. Böylece baskı azalacak sadece ilçeler bazında değil vergileri illegal olarak artıracak ve illegal borçlara sebep olacak bütçe-dışı harcamalara zemin hazırlayacaktır. Rapor, ayrıca yönetime muazzam yükümlükte bir harcama payı ayrıldığını da belirtiyor. Rapor, bazı yerlerin birleştirilerek ve kasabaların kaldırılmasıyla ve mümkün olan yerlerde valilikleri ayrı bütçe birimleri haline getirerek, etkinliği geliştirmek için büyük bir alan olduğunu söylüyor. Böylece, eğitim ve sağlık için fonlar serbest kalabilecek.

Rapor kısaca, mali ilişkileri geliştirmenin, hükümet sistemi genelinde şeffaflığı ve hesap verebilirliği artırırken, merkezi kontrolü sıkılaştırmak anlamına geleceğini söylemekte. Tüm ülkenin zenginliğini transfer eden ve idare eden, çok katmanlı bir yönetim olmadan, taşıraya yatırım yapacağını söyleyen iyi niyetli hükümet propagandaları, uzun vadede bölgesel farklılıkları çözemez. Diğer yandan düzenleyici reform, daha iyi yönetimi getirerek, herkese yayılabilecek hızlı bir büyüme temin etmeye yardımcı olabilir. Taşradan bakılınca, Pekin daha fazla uzakta durmamalı.

Üretici fiyatları beklentileri aştı

Ocak ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde 1,96 bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 5,11 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 5,45 artış gerçekleşti. Endekste kapsanan toplam 762 maddeden, 235 maddenin ortalama fiyatlarında değişim olmazken, 304 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 223 maddenin ortalama fiyatlarında düşüş gerçekleşti. Sektörel bazda en yüksek artış balıkçılıkta yaşanırken, elektrik, gaz ve su endeksin yükselmesinde önemli bir paya sahip oldu.

Ocak ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde 0,75, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 7,93 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 8,07 artış gerçekleştirdi. Ocak ayında Endekste kapsanan toplam 442 maddeden, 59 maddenin ortalama fiyatlarında değişim olmazken, 248 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 135 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti. Ana harcama gruplarına göre en yüksek artış alkollü içecekler ve tütün grubunda yaşandı.

ÜFE	OCAK 2006 (2003=100)	OCAK 2005 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,96	-0,41
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	1,96	-0,41
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	5,11	10,70
(01.02.2005-31.01.2006) - (01.02.2004-31.01.2005) 12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	5,45	14,55

TÜFE	OCAK 2006 (2003=100)	OCAK 2005 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,75	0,55
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	0,75	0,55
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	7,93	9,23
(01.02.2005-31.01.2006) - (01.02.2004-31.01.2005) 12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	8,07	8,50

		2006	2005										
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	1,96	0,11	1,26	1,21	0,20	-0,48	-0,74	1,04	0,78	0,68	- 0,95	-0,04
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	1,96	-0,30	0,96	2,18	2,38	1,89	1,14	2,18	2,98	3,69	2,71	2,66
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,75	0,02	0,26	0,71	0,92	0,10	-0,57	0,85	1,02	1,79	1,40	0,42
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,75	0,57	0,83	1,55	2,49	2,59	2,00	2,87	3,93	5,79	7,27	7,72

Bütçe Gerçekleşmeleri				
Bazı Konsolide Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Aralık (Milyon YTL)			2005 Yılı Bütçe Hedefi
	2004	2005	Artış (yüzde)	
Gelirler	109.887	134.819	18.4	126.490
Genel Bütçe Gelirleri	108.074	132.658	18.5	124.330
Vergi Gelirleri	90.093	106.932	15.7	106.617
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	26.558	30.324	12.4	26.408
Gelir Vergisi	17.844	20.457	12.7	18.413
Gelir Vergisi Tevkifatı	15.999	18.424	13.1	
Kurumlar Vergisi	8.715	9.866	11.6	7.995
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	8.061	9.517	15.2	
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	1.478	1.840	19.6	1.267
Motorlu Taşıtlar Vergisi	1.383	3.147	56.0	2.100
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	41.406	50.488	17.9	53.586
Dahilde Alınan KDV	11.760	12.466	5.66	13.825
Özel Tüketim Vergisi	26.070	32.476	19.7	34.562
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	1.423	1.811	21.4	1.187
Mal ve Hizmetlerden Alınan Diğer Vergiler	2.193	3.275	33.0	3.099
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	16.936	19.295	12.2	20.314
İthalat Vergileri	15.557	17.877	12.9	18.699
Vergi Dışı Gelirler	17.064	23.170	26.3	17.238
Katma Bütçe Gelirleri	1.813	2.161	16.1	2.160
Harcamalar	140.200	144.562	3.01	155.628

EKONOMİK VERİLER

	2004	2003	2002	2001	2000	1999
GSMH (Cari fiyatlarla Trilyon TL)	428.932	356.681	275.032	176.484	125.596	78.283
GSMH (milyon dolar)	299.475	239.235	179.898	145.693	200.002	185.267
GSMH (Değişim Hızı 1987 fiyatlarıyla %)	9.9	5.9	7.9	-9.5	6.3	-6.1
Kişibaşına GSMH (ABD Doları)	4.172	3.383	2.598	2.123	2.965	2.879
Üretim Endeksi	119.7	109.0	100.5	92,1	101	95.6
Toplam İhracat (Milyon/Dolar)	62.774	46.877	35.081	31.334	27.775	26.587
Toplam ithalat (Milyon/Dolar)	97.161	68.734	50.832	41.399	54.503	40.671
Dış Ticaret Dengesi (Milyon/Dolar)	-34.388	-21.856	-15.751	-10.065	-26.728	-14.084
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	64.6	68.2	69.0	75.7	51.0	65.4
İşsizlik Oranı (%)	10.3	10.5	10.6	8.5	6.6	7.7
İç Borç Stoku (Trilyon TL)	224.483	194.387	149.869	122.157	36.421	23.005
Dış Borç Stoku (Milyon/Dolar Yeni Tanım)	153.160	145.805	130.353	895	118.802	103.025
Konsolide Bütçe Dış Borç Stoku (Milyon/Dolar)	68.400	63.408	56.830	38.760	39.522	34.580
Cari İşlemler Dengesi (Milyon/Dolar)	-15.573	-6.808	-1.789	3.390	-9.819	-1.360

	2006		2005		2004
(Bin YTL)	9 Ocak	6 Ocak	30 Aralık	14 Ocak	31 Aralık
Emisyon	24.074.660	23.575.851	19.612.019	15.037.134	13.465.237
Para Arzı					
- M1	43.386.654	43.849.630	41.758.872	29.454.416	29.469.070
- M2	157.038.161	157.122.066	153.146.146	109.933.612	109.344.449
- M3	165.471.448	165.675.299	164.443.074	117.563.909	116.597.637
Yurtiçi Kaynaklı YTL Mevduat	142.838.593	143.117.023	145.191.416	102.346.457	103.240.239
- Vadeli Tasarruf	93.761.209	79.537.902	91.839.161	67.155.206	66.705.794
- Vadesiz Tasarruf	11.563.771	12.213.417	11.509.544	8.390.364	8.348.626
- Vadeli Ticari	19.890.298	19.734.434	19.548.113	13.323.990	13.169.585
- Vadesiz Ticari	9.701.465	9.544.788	11.972.114	7.803.193	8.671.897
- Resmi Mevduat	7.921.850	8.086.382	10.322.484	5.673.704	6.344.337
Kredi Stoku	123.105.611	122.988.413	126.491.125	81.722.376	82.514.275
- Tüm Banka Kredileri	123.105.611	122.988.418	126.491.125	81.429.152	82.211.975
- M.B. Kredileri	0	0	0	293.224	302.300
Bank. El. Tah. ve Bono	127.211.909	127.503.506	130.632.109	115.513.368	113.944.740

Mevzuat Değişiklikleri

07 Ocak 2006 - Harcırah Kanunu Genel Tebliği (Seri No:38)

Mükerrer - Yürütme ve İdare Bölümü, 2006 Yılı Yatırım Programı 19 Ekim 2005 Gün ve 25971 Sayılı Resmi Gazete’de Yayımlanan 17 Ekim 2005 Gün ve 2005/9486 Sayılı 2006 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı Ekidir.

14 Ocak 2006 - 2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Talimatı (Sıra No:1)

- Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanuna İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra Numarası: 2006/1)

21 Ocak 2006 - 2005/9912 Muhasebe Yetkililerinin Eğitimi, Sertifika Verilmesi İle Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

- 2005/9913 Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

- Yatırım Ortaklarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VI, No:19)

- Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri:VII, No:27)

- EK-2 Elektronik İmza İle İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

24 Ocak 2006 - 2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Genelge (2006/2)

- Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No:302)

- Çıkma Yumurtacı Tavukların İmhası ve Yetiştiricilerinin Desteklenmesine Dair Tebliğ (No:2006/4)

Vergi Takvimi

- 07.02.2006** - Ocak 2006 Dönemi Çeklere Ait Değerli Kağıtlar Vergisi Bildirimi ve Ödenmesi
- 10.02.2006** - 16-31 Ocak Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Tahsilatlara Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödenmesi
- 10.02.2006** - Ekim-Kasım-Aralık 2005 Dönemine ait Gelir Geçici Vergisinin Beyanı.
- 10.02.2006** - Ekim-Kasım-Aralık 2005 Dönemine ait Kurum Geçici Verginin Beyanı.
- 10.02.2006** - 16-31 Ocak Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 15.02.2006** - Ocak 2006 Dönemine ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödenmesi
- 15.02.2006** - Ocak 2006 Dönemi Özel İletişim Vergisi Beyanı ve ödenmesi
- 15.02.2006** - Basit Usulde Vergilendirilen Mükelleflerin Gelir Vergisi Beyanı.
- 15.02.2006** - Ocak 2006 Dönemine Ait Gider Vergilerinin (BSMV) Beyanı ve Ödenmesi
- 15.02.2006** - Ocak 2006 Dönemine ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisi (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödenmesi
- 15.02.2006** - Ocak 2006 Dönemine ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamüllerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 15.02.2006** - Ocak 2006 Dönemine ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 17.02.2006** - Ekim-Kasım-Aralık 2005 Dönemine ait Kurum Geçici Verginin ödenmesi.
- 17.02.2006** - Ekim-Kasım-Aralık 2005 Dönemine ait Gelir Geçici Vergisinin ödenmesi.
- 20.02.2006** - Yarışma ve Çekilişler ile Futbol Müsabakalarına ait Müşterek Bahislerle İlgili Veraset ve İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödenmesi
- 20.02.2006** - Ocak 2006 Dönemine ait Damga Vergisinin Beyanı
- 20.02.2006** - Ocak 2006 Dönemine ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- 20.02.2006** - İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödenmesi
- 20.02.2006** - Ocak 2006 Dönemine ait Kurumlar Vergisi Stopajı'nın Beyanı
- 20.02.2006** - Ocak 2006 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajı'nın Beyanı
- 27.02.2006** - 1-15 Şubat Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Tahsilatlara Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödenmesi
- 27.02.2006** - 1-15 Şubat Dönemine ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 27.02.2006** - Ocak 2006 Dönemine ait Katma Değer Vergisinin ödenmesi
- 27.02.2006** - Ocak 2006 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajı'nın Ödenmesi
- 27.02.2006** - Ocak 2006 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajı'nın Ödenmesi
- 27.02.2006** - Ocak 2006 Dönemine ait Damga Vergisinin Ödenmesi
- 28.02.2006** - Diğer Ücretlerin Gelir Vergisi 1. Taksit ödenmesi.
- 28.02.2006** - Basit Usulde Vergilendirilen Mükelleflerin Gelir Vergisi 1. Taksit ödenmesi

Ocak 2006 Kronoloji

01 Ocak Rusya doğalgaz fiyatlarını artırmak için Ukrayna ile yaptığı pazarlıkların sonuç vermeme si üzerine doğalgazı kesti.

02 Ocak Irak'ta Türk büyükelçisi Ünal Çeviköz'ün konvoyuna makineli tüfekle ateş açıldı.

03 Ocak İMKB 40.000 puanın üzerinde bir kapanışla tarihi bir rekor kırdı.

04 Ocak Türkiye'de kuş gribi can aldı. Sağlık Bakanı Van'da bir kişinin kuş gribinden öldüğünü ve 2 kişinin tedavi gördüğünü açıkladı.

05 Ocak Kuş gribinden 2 çocuk daha hayatını kaybetti. Bölgedeki kanatlı hayvanlar itlaf ediliyor.

06 Ocak Devlet Bakanı Babacan 2006 yılı finansman programı hakkında bilgi vererek cari açığın abartılmaması gerektiğini söyledi.

07 Ocak Kuş gribi virüsü hızla yayılıyor Virüs ülke genelinde 11 ile sışradı.

08 Ocak TEM otoyolu İzmit geçişinde 16 aracın karıştığı zincirleme trafik kazasında 14 kişi öldü.

09 Ocak Beş kişide daha kuş gribi tespit edildi, böylece kuş gribine yakalananların sayısı 12 oldu. 17 ilde karantina uygulamaya başlandı.

10 Ocak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi İran'a nükleer çalışmalarından dolayı nota verdi.

11 Ocak Hindistan'da son bir ayda soğuk hava dolayısıyla ölenlerin sayısı 169'a çıktı.

12 Ocak Papa'ya suikast girişiminden İtalya'da 19 yıl yatan Mehmet Ali Ağca, Abdi İpekçi cinayeti ve 2 ayrı gasptan 36 sene hüküm giydiği Türkiye'de sadece 5.5 yıl cezaevinde kaldı ve tahliye edildi.

13 Ocak Mekke'de şeytan taşlama sırasında meydana gelen izdihamda ölen 362 kişiden 12'sinin Türk olduğu açıklandı.

14 Ocak Başbakan Yardımcısı Şener Başkanlığında toplanan Ekonomik Sorunları Değerlendirme Kurulu, kuş gribinin tavukçuluk sektörüne verdiği zararı gidermek için teknik heyet kurulmasını kararlaştırdı.

15 Ocak Kuş gribinden bir kişi daha hayatını kaybetti.

16 Ocak GATA, Abdi İpekçi'nin katili ve Papa suikastı hü-

kümlüsü Mehmet Ali Ağca'ya askerlik yapamaz raporu verdi.

17 Ocak Anadolu Grubu yöneticilerinden Muhtar Kent Coca-Cola'nın Kuzey Amerika dışındaki tüm operasyonlarının başkanı oldu.

18 Ocak Şemdinli olaylarından sonra tutaklanan ve 35 yıl hapsi istenen Uzman Çavuş ilk duruşmada serbest kaldı.

19 Ocak Haluk Ulusoy, hükümete rağmen Futbol Federasyonu Başkanlığı seçimlerini kazandı.

20 Ocak Yargıtay Mehmet Ali Ağca'nın tahliye kararını bozdu. Yakalanan Ağca yeniden cezaevine konuldu.

21 Ocak Bitlis'te bir yolcu otobüsünün üstüne çığ düştü se-kiz kişi donarak öldü.

22 Ocak Eski Bakanlardan ve Sosyal Demokrat hareketin önde gelen isimlerinden Aydın Güven Gürkan hayatını kaybetti.

23 Ocak Doğalgaz krizinin ardından, İran ve ABD arasındaki gerginlikle birlikte petrol fiyatları 70 dolara yükseldi.

24 Ocak Dışişleri Bakanı Gül, Kıbrıs'ta çözüm için Birleşmiş Milletler'e 10 maddelik yeni bir eylem planı sundu.

25 Ocak İngiltere Dışişleri Bakanı Straw KKTC Cumhurbaşkanı Talat ile makamında bir araya geldi.

26 Ocak Filistin'de 10 yıl aradan sonra yapılan seçimleri Hamas kazandı.

27 Ocak BM Genel Sekreteri Annan'la görüşen Başbakan Erdoğan, Annan'ın Türkiye'nin Kıbrıs eylem planına olumlu yaklaştığını söyledi.

28 Ocak TESK Başkanlığına 1991 yılından bu yana bu görevi yürüten Derviş Günday yeniden seçildi.

29 Ocak Microsoft'un patronu Bill Gates İstanbul'da Başbakan Erdoğan ve iş adamlarıyla bir araya geldi.

30 Ocak Trabzonsporlu futbolcular Fatih Tekke ile Gökdeniz Karadeniz'in otomobil ve işyerleri kurşullandı.

31 Ocak Devlet Bakanı Şener'e bağlı DPT, 49 yıllığına ihale edilen ve YPK'da bekleyen Galataport projesi dosyasını onaylamayarak Özelleştirme İdaresi'ne geri gönderme kararı aldı.